Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэй гарана | № 20 (16543) | 1984 оной январиин 24, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

...ЙШАЛХЫ ...ИЛГОНУУД

...най коммунистнуудай ажабайдалда онсо удха ...э хэрэг — областной 32-дохи партийна конфе...ко үнгэрбэ. Партиин XXVI съездын, тэрэнэй ...үнгэрһэн КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиид..., нүхэр Ю. В. Андроповой үгэһэн зүбшэл, ...болон тобшололнуудые бодото ажал хэрэ...үлхын түлөө Буряад ороной ажалшад ехэ ...өлго гаргаа, һаяхан боложо үнгэрһэн партиин ...омитедэй декабриин (1983 он) Пленумэй тог...элээ ханангяар угтан абаба гээд конференци ...онференци дээрэ хэгдэһэн тоосоото элидхэл... мүн делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд соо үнгэ...н жэлэй туршада гаталһан замаймнай, хэһэк ...римнай гол дүнгүүд согсологдожо, шэнэ ...онууд тодорхойлогдоһон байха юм.

...рбан жэлэй туршада республикын экономикын ...э хүгжэлтэдэ нилээд ехэ, һайн хубилалтанууд ...ышленна продукци үйлэдбэрилхэ түсэб дүүр...бэриин ашаг үрые дээшэлүүлһэнэй, гол фонд...эн һэльбэһэнэй, эрдэм техникын түйлалтануу...үй дүршэл ажал хэрэгтэ ашаглаһанай ашаар ...э дээшэлээ.

...дахи табан жэлэй түсэб болзорһоо урид, үлүү...н түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эхи...дконио заводой токарь В. Е. Анпилогов өөрын...эй түсэбтэ даабарие 2 жэл 10 һарын туршада ...айгаа конференциин делегадуудта элидхэбэ.

...элнүүдтэ хүдөө ажахымнай саашадаа хүгжөө, ...ехническэ үндэһэ һууринь бэхижээ. Газар та...сабшалан дээрэ нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэбэ. ...лшадай хүдэлмэриие хамтын подрядай гури...жэ эхилһэнэй ашаар ехэ продукци үйлэдбэри..., гүрэндэ хартаабха, һү, ноохо, үндэгэ худалдаха ...гдээ, ниитын малай тоо олошороо. Партиин ...үүндэ кандидадаар һунгагдаһан Хурамхаанай ...ишон Светлана Бакаева 1981 ондо зуун эхэ ...э 130, 1982 ондо—135, 1983 ондо—140 хурьга ...м суута хонишодой дунда бата найдамтай ...н, шэнэ амжалтануудые түйлахаар зорижонги ...л хэрэгээрээ гэршэлнэ.

...нютагуудта барилга үргэнөөр эрхилэгдээ, шэнэ ...ануудашаглалгада тушаагдаа, миллион шахуу ...тр гэр байра толлогдоо. БАМ-ай барилга үргэн ... габшагайгаар ябуулагдажа үргэлжэлһөөр. ...н бусадшье һалбаринуудта нилээд ехэ амжал...даа.

...лай — хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха ...этэ хэмжээнүүд абтаа. Партиин ЦК-гай июниин ...нумэй тогтоол энэ шухала хүдэлмэриие эдэб...ыень улам гүнзэгы болгохо шэглэлнүүдые то...н, СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ой, манай ...еспубликын ойн баяр партийна организацинуу...үзэл сурталай, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ... баяжуулаа гээд конференци тэмдэглэбэ.

...хубилалтанууд хадаа республикын партийна ...дай эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын эдэбхи...иин дүнгүүд мүн гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй. ...ан жэлэй туршада партийна организацинуудай ..., партиин зэргэдэ политическэ эрхим бэлэд...мэришэд, таряашад олоороо жагсаһан байха ...кын бүхы коммунистнуудай 75 процентнь ма...лэдбэридэ ажаллана, һүүлэй үедэ залуушуул ...э абтаа.

...ай үзэмжэдэ табигдаһан элидхэлнүүдые эүб...н үедэ ганса амжалтанууд дурдагдаа бэшэ, ...айгаа дутагдалнуудые усадхахын тула арга бо...бүрин дүүрэнээр ашаглаха тухай хэлсэгдээ. Ажа...лгые һарижуулха, түсэбэй журам сахиха, хэп...даа жэншэдгүй дүүргэхэ, ажалшадай дунда ойл...үдэлмэри ябуулха талаар тодорхой дурадхал...ренциин делегадууд оруулаа.

...комой ажал ябуулга тоосооото үедэ хангалта...эн сэгнэлтэ үгэхэтэйгөө хамта конференциин ...ашанхи зорилгонуудаа бэелүүлгын гол шэг...дорхойлоо. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 ... шиидхэбэриие, партиин Центральна Комите...на секретарь Ю. В. Андроповой үгэ соохи ...инуудые нэгэн дуугаар һайшаан дэмжээд, тэ...о байдалда бэелүүлгэ хадаа коммунист бүхэ... бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг харюусалгата уял...д конференци элирхэйлээ. Ажал хэрэгтээ ам..., арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые гүй...н түлөө ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ ...ухала хэрэг гэһэн тобшолол бултанда хабаа... бүтээсые түсэбһөө гадуур 1 процент дээшэ...циин өөрын үнэ сэнгые 0,5 процентээр нэмэжэ ... түхеэрэлгэнүүдые олон халаанда хүдэлгэхэ ...э түрүүшүүлэй һайн дуранай хэрэг бэшэ, ха... ажалшан бүхэнэй уялга болоно, энэ заа... коллективүүдэй социалис уялганууд дотор заа...даһан байха ёһотой гээд конференци шиид...тые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө пар...ацинууд кадрнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ, ...н журам саашадань шангадхаха асуудалнууд...э анхаралаа хандуулжа байха ёһотой. Захир... ябуулгые хинаха эрхээ партийна организа... дүүрэнээр хэрэглэхэ болоно. Хараалагдаһан ... бэелүүлгэдэ олониитые элсүүлхэ шадаба...үүдай ажал ябуулгые, бэлиг шадабариень ... гэжэ партимнай һургана.

... коммунис ёһоор хүмүүжүүлгые улам эдэбхи...ха, үзэл сурталай, ниитэ-политическэ хүдэл...йдалтай нягта холбоотойгоор эмхидхэхэ, со...өө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, хүн зоной оюун ...үгжөөхэ шухала зорилгонууд конференциин ...н тогтоол дотор хараалагдаба.

...эдэ зорилгонуудай бэелүүлгые хангахын тула ...итедүүд хүдэлмэриингөө онол аргануудые ...арти доторхи журам шангадхаха, ажахын бо...лгын хүдэлмэридэ партийна организаци бү... дээшэлүүлхэ болоно. Кадрнуудые зүбөөр ху...эр, һургаха, харюусалгыень дээшэлүүлхэ гээ..., Нютагай Советүүд, профсоюзай болон ком...инууд эдэ бүхы шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ... партийна организациин үнэн сэхэ туһалагша...ргэтэй.

...ной коммунистнууд болон ажалшад бултадаа ...радтайгаа хамта КПСС-эй Центральна Комите...равительствые тойрон жагсажа, партиин XXVI ...С-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй ...дые, нүхэр Ю. В. Андроповой зүбшэл зааба...элүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ ...онференциин делегадууд, агууехэ Ленинэй дү...мандадуудаа үргэжэ, эрид шиидэнгеэр мэдүүлбэ. ...лхы зорилгонуудаа республикын ажалшадай ...ээр бэелүүлхэнь дамжаггүй.

...АРЫЕ УГТУУЛАН

...ластиин кол...та ороохото ... үрэһэ хү... бэлэн бол... дэнь та...и ба хоёрдо...нарта хүргэг...гүй уларил...ьше эндэхи га...эр баян ур...тнуудай та...дхэхые таряа... Эдэнь гэ...ка» гэжэ ха... «горизонт» ...ко» ешмээн, ... гэжэ шара ...

... Максимовка ...осхондо Сель... предприятида ...тракторнуу...ха хүдэлмэ...һураггүй урид ... Нёдондоной...хада, үдэр бү...ри 2 трактор олоор заһабарилхадань, механизаторнууд болон заһабарилагшадай харилсаата ажал туһална. Областной агропромышленна нэгэдэлэй соведэй үүсхэлээр трактористнууд хүдөөгэй СПТУ-нуудай дэргэдэхи курсануудта һуралсажа, слесарьнүүдэй ба гагнагшадай дүтэрхы мэргэжэлнүүдые шудална.

ХАБАРОВСК. Эрдэм ухаанай заабариин ёһоор табигдаһан газарай үрэжэл һайжаруулха дурадхалнууд Амар шадарай ажахынуудта үгтэнхэй. ЭВМ-эй туһаламжаар зохёогдоһон программанууд дотор таряалангай участок бүхэндэ оруулагдаха утэгжүүлгын хэмжээн, тэрэниие оруулха арга технологи хараалагданхай. Энэнь утэгжүүлгэ болон наг шэбхэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ арга олгоно.

(ТАСС-ай корр.).

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛАЙ ҮДЭР

МҮРЫСӨӨНЭЙ АШААР

Үйлэдбэриин «Забайкаллес» нэгэдэл модо зөөхэ үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие декабриин 27-до дүүргэһэнээ мэдүүлээ һэн. Шулуутайн, Баргажанай, Хурамхаанай, Уоянай болон Муяын леспромхозууд модо бэлэдхэхэ, зөөхэ жэлэйнгээ даабариие мүн лэ болзорһоонь урид дүүргээ.

Нэгэдэлэй леспромхозууд зунай бороо хуратай үедэ хүндэ хүшэр бэрхэшээлнүүдые дабажа гараа һэн. Тиигээд 1983 оной сентябрь һарада графигаа уридшалан хүдэлжэ эхилһэн байна.

Модоной бааза, предприяти, цех, бригада болон экипажнуудай социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэжэ, гол фонднуудаа, үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые хэрэглэжэ, Буряадай модо бэлэдхэгшэд үндэр үрэ дүнгүүдые түйлаа. 160 бригада, 167 экипаж, 14 мастерска участок модо зөөхэ жэлэйнгээ даабариие декабриин 25-да дүүргээ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбтэ даабариие 126 бригада, 93 экипаж болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Үнгэрһэн жэлэй түсэбһөө гадуур 75 мянган кубометр барилгын модон ороноймнай арадай ажахын хэрэглэмжэдэ эльгээгдээ.

М. КАЛЕКИН.

ХОДО ТҮРҮҮЛНЭ

— Бага балшар наһанһаа хойшо техникэ, машинада дуратай һэм. Минии эсэгэ, үбгэн эсэгэ бултадаа таряашад зон байһан юм. Тинмэл хадаа бишье таряан ажалтай хуби заяагаа холбохо гэжэ шиидэһэн байгааб. Хонхолын МТС-эй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн трактористнуудай курсада һуража, одоол һанаһандаа хүрөө бэлэйб. Тиигэжэл тэрэ сагһаа хойшо мүнөө болотор түрэл нютагтаа трактор агтые жолоодожо ябанаб, — гэжэ Мухар-Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозой суута механизатор Федор Акимович Иванов бидэндэ хөөрөө һэн.

Энэ хүмнай ажал хэрэгээрээ нютаг нугадаа нилээд суурханхай. Тэрэнэй даадаг коллектив жэл бүри баян тарла хуряажа абадаг юм. Үнгэрэгшэшье жэлдэ тэдэнэр 1942 гектар таряалангай гектар бүриһөө 24,8 центнер ороохо суглуулаа гэхэ гү, али дүн хамта 48.2 мянган центнер таряа сохёо. Ингэжэ тус коллектив социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ шадаа.

Нүхэр Иванов 1976 онһоо хойшо тракторно-таряан ажалай бригадые хүтэлбэрилнэ. Тэрэнэй мэдэлдэ 3800 гектар газар даалгагданхай. Бригададань элдэб түхэлэй 20 трактор, ороохоной 10 комбайн тоологдоно. Эдэнэр нёдондо жэлһээ эхилжэ, хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ байнхай.

Мүнөө энэ бригадын гэшүүд хурамхаанайхидай жэшээгээр техникэ, машинаяа заһабарилжа, түгэс бэлэн болгохоёо байна. Ингэжэ эндэхи механизаторнууд байгша оной хабарай тарилгада шэн зоригтойгоор бэлдэжэ байнхай.

Районно партийна конференцидэ хабаадагшад коммунист, нютагай сельскэ Соведэй депутат, республикын габьяата механизатор Федор Акимович Ивановые областной партийна конференциин делегадаар нэгэн дуугаар һунгаа һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механизатор Ф. А. Иванов.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

УЯЛГАНУУДЫНЬ ҮЛҮҮЛЭГДЭЭ

Загарайн районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишан Галина Сысоевна Матвеева ажал хэрэгээрээ суурхаһаар үнинэй. Тэрэнэй хүдэлдэг Мухар-Талын һүнэй фермын коллектив үнгэрһэн жэлдэ һү һааха, тэрэнээ гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ амжалтатай бэелүүлээ. Энэл фермын 9 һаалишан өөһэдынгөө үялгата түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Ингэжэ тус коллектив һү һааха жэлэйнгээ түсэбые 113 процент бэелүүлээ.

Суута һаалишан Галина Сысоевна 1983 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2526 килограмм һү һаажа, даабарияа 123 процент дүүргэһэн байна. Үнгэрһэн жэлэй һүүлшын һарада тэрэ 263 килограмм сагаан эдеэ абаа гэхэ гү, али һарынгаа түсэбые 164 процент бэелүүлжэ шадаа.

Д. НИКОЛАЕВ.

АДУУШАДНАЙ АМЖАЛТАТАЙЛ

Үнгэрһэн зун манай ажахынхид адуун һүрэгөө Элшэр гэжэ холын хадата бэлшээридэ гаргаһан байна. Эндэ ногоониинььшье һайн ургадаг, тунгалаг сэбэр уһатайшье юм. Харин абажа гараһан адуугаа һайнаар хараха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Энэ холын бэлшээридэ шоно, баабгайн адууһа малда добтолхо ушар али олон тохёолдодог юм.

Гэбэшье манай адуушад Ж. Е. Зарбуев (ахалагша адуушан), Г. А. Мантуров, Ш. С. Югдуров, Б. Б. Турбянов гэгшэд өөһэдынгөө уялгые эрхим һайнаар дүүргэжэ, нэгэшье толгой гарза хоролтодо оруулангүйгөөр, үндэр нэмэлтэ шэгнүүртэй бусажа ерэдэг. Энээнһээ гадуур тэдэнэр 100 гүүн бүхэнһөө 95 унага абаад, һайнаар, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. Тиигэжэ адуушаднай үнгэрһэн жэлдэ абаһан уялгаяа гүйсэд дүүргэһэн байна.

Колхоз мяха гүрэндэ худалдаха нёдондонойнгоо түсэбые мүн лэ амжалтатай бэелүүлээ. Эндэ гаргаша багатай адуунай мяха үйлэдбэрилһэн манай адуушадай хубита нилээд ехэ.

В. АДУШЕЕВ, Түнхэнэй районой «Маяк» колхозой ахамад зоотехник.

БОЛЗОРҺОО УРИДЛАН

Тимлюйн цементын заводой коллектив 1983 онойнгоо гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ һэн. Гадна бүхы захигшадта нарядай болон түсэбөөр хараалагдаһан ассортиментын ёһоор цемент эльгээгдээ.

Үнгэрһэн жэлэй дүүрэтэр Тимлюйн заводойхид түсэбһөө гадуур үшөө 10 мянган тонно цемент үйлэдбэрилжэ, 200 мянган түхэригэй продукци худалдаһан байна.

Манай корр.

ҺҮ ШЭМЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ эрхимлэдэг Зэдын районой «Мир» колхозой үнинэй һаалишан Марта Данзановна Гармаева үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүхэнһөө 3000 килограммһаа бага бэшэ һү һаахаар абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргээ бэлэй. Жэлэй эсэстэ ажалай тэмсэлэй дүн согсолходонь, энэ нүхэрнай үнеэн бүриһөө 3400 килограмм һү абаһан байба.

Мүнөө Марта Данзановна 25 үнеэ дааажа абаад, харууһална. Жэлэй туршада тэрэ 29 тугал абажа түлжүүлээ юм. Үнеэдэйнгээ һү шэмые эрид дээшэлүүлхын тула бүхы тэжээлыень ашаүрэтэйгөөр хубаарилжа үгэдэг гуримтай. Түрүү һаалишанай мэдүүлһэнэй ёһоор зарим үнеэдһээнь сүүдхэдэ дунда зэргээр 13—14 килограмм һүн һаагдана.

Дүршэлтэй һаалишан Марта Гармаева залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Мүнөө тэрэ залуу һаалишан Ольга Цыдыповае дахуулжа, онол аргадаа, дүршэлдөө һургана. Үнгэрһэн жэлэй дүнгөөр үнинэй һаалишанай һурагша Ольга басаган үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һаажа, багшынгаа найдабариие батаар харюулаа юм. Эдэ үдэрнүүдтэ түрүү һаалишад үнеэдэйнгээ һү шэмые эрид дээшэлүүлхээр бүхы хүсөө элсүүлэн оролдонод.

Т. БАДМАЕВА.

1984 МАРТЫН 4 СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта

ЭРХИМҮҮДЭЙ ЭРХИМҮҮД ДЭБЖҮҮЛЭГДЭНЭ

Орон доторнай боложо байһан һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөнүүд дээрэ совет хүнүүд СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэмжэжэ байһан тухайдаа мэдүүлнэ. Коммунис парти болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй, хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, арадай интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэдэй кандидатуранууд нэгэн дуугаар дэмжэгдэнэ.

Волгоградска областиин Камышинска пумаажан бүдэй комбинадай хүдэлмэришэн **Лидия Гавриловна Шибаршова**, Мордвагай АССР-эй Ромодановска районой «Заря» колхозой механизатор **Петр Николаевич Винокуров**, «Ижсталь» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй булад хайлуулагша **Раис Суфиянович Хазиахметов**, Ленын гол мүрэнэй нэгэдэмэл пароходствын «Керчь» теплоходой капитан **Геннадий Валерьянович Суханов**, Одесскэ областиин Измаильска районой «Прогресс» колхозой түрүүлэгшэ Социалис Ажалай Герой **Николай Георгиевич Мындру**, Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Александр Павлович Ляшко**, Могилевско областиин Горецкэ районой «Правда» колхозой механизатор Социалис Ажалай Герой **Яков Иванович Галухин**, Белоруссиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Иван Евтеевич Поляков**, Каракалпагай загаһанай промышленностиин Муйнакска үйлэдбэриин нэгэдэлэй консервын цехэй хүдэлмэришэн **Гульсара Шараповна Кощанова** гэгшэдые һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөнүүд дээрэ дэмжэһэн байна.

Зүүн Казахстанай областиин Глубоковско районой «Заря коммунизма» колхозой һаалишан **Валентина Павловна Подойникова**, «Чиатурмарганец» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй Ленинэй нэрэмжэтэ рудоуправлениин проходчик Социалис Ажалай Герой **Григорий Абелович Ткемаладзе**, Грузиин ССР-эй Горийска районой Хвитскэ үрэһэ тарижа ургуулдаг совхозой хүдэлмэришэн **Иван Самсонович Самхарадзе**, Молдавиин ССР-эй Бельцкэ арһанай комбинадай хүдэлмэрилэгшэ **Нина Ивановна Кутаркова**, Молдавиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Иван Григорьевич Устиян**, Латвиин Лигатненска саарһанай фабрикын саарһа хэдэг машинын машинист Социалис Ажалай Герой **Вольдемар Мартынович Круминьш**, Латвиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Петр Якубович Страутманис** гэгшэдэй кандидатурануудые окружной зүблөөнүүд дээрэ дэмжэбэ.

Киргизэй Кадамджайска Фрунзиин нэрэмжэтэ сурьмагай комбинадай хайлуулагшадай бригадир **Зулпукар Матов**, Таджикистанай Вахшска азотно-тукова заводой аммиагай үйлэдбэриин ахалагша машинист **Таварали Зиеева**, Ташаузска областиин Ленинскэ районой «Тезе ел» колхозой колхозница **Эджекгул Аразова**, Туркмениин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Балла Язкулиев** гэгшэдэй кандидатуранууд окружной зүблөөнүүд дээрэ дэмжэгдэһэн байха юм.

* * *

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаанууд орон доторнай ажалай ба политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда боложо үргэлжэлһөөр.

Алтайн хизаарай Бийскэ химическэ комбинадай директор **Анатолий Вячеславович Карпов**, Красноярай хизаарай Емельяновска районой «Соболевский» совхозой ан үсхэбэрилэгшэ **Надежда Владимировна Бельская**, Белгородско областиин Шебекинско районой «Рассвет» колхозой ахамад агроном **Ольга Михайловна Постольникова**, Липецкэ областиин Добринско районой Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир **Мария Алексеевна Кузнецова**, Пензенскэ областиин Кузнецкэ районой «Гигант» колхозой түрүүлэгшэ **Владимир Павлович Цирулев**, «Тулгорстрой» управлениин маляр **Татьяна Михайловна Макарова**, Йошкар-Олагай городской больницын врач-терапевт **Галина Сергеевна Рыбакова**, Орджоникидзе хотын 19-дэхи эдеэ хоолой магазинай ахалагша наймаалагша **Залина Георгиевна Бидарова** гэгшэд ороной гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадуудаар нэрлэгдээ.

Узбегэй ехэ халуунда хайладаг металлнуудай комбинадай хиналта-хэмжэлгын приборнуудай ба автоматикын цехэй электрослесарь **Ирина Борисовна Пулина**, Тбилисиин «Комсомолка» гэжэ текстильно-галантерейн фабрикын угалза шэрэгшэ **Виолетта Семеновна Зорина**, Аджарай Махо тосхондохи колхозой сай ургуулагша **Марина Шалвовна Давитадзе**, Азербайджанай ССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ Социалис Ажалай Герой **Мирза Аждар оглы Ибрагимов**, Литвагай ССР-эй Паневежскэ районой «Эришкяй» колхозой ахамад агроном **Пятрас Александрович Палецкис** гэгшэд депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэбэ.

Молдавиин ССР-эй Дрокиевско районой «Патрия» колхозой үнеэдые машинаар һаалгын оператор **Евгения Григорьевна Павлик**, Киргизэй ССР-эй Таласска областиин «Нарынгидроэнергострой» барилгын управлениин слесарь-хабсаргагша **Мамасалы Сабиров**, Таджигай ССР-эй Ленинскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист **Абдумаджид Хамидович Салихов**, Туркмениин ССР-эй Ташаузска областиин Калининска районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хлопок ургуулагшадай бригадын бригадир **Худайберди Отузов**, Эстониин ССР-эй Пайдеска районой «9 Мая» колхозой правлениин түрүүлэгшэ **Эндель Аугустович Лиеберг** гэгшэд депутадта кандидадуудай тоодо оробо.

(ТАСС).

МҮРЫСЭНЭБДИ: БУРЯАД, ШЭТЭ, ЯХАД

1983 ОНОЙ ДҮНГҮҮД

	Түсэбэй дүүргэлтэ (проц.).		
	Буряадай АССР	Яхадай АССР	Шэтын область
ПРОМЫШЛЕННОСТЬ			
Товарна (бүхы) продукци			
Продукци худалдалга	100,2	102,5	98
Нормативна сэбэр продукци	101, 5	105	99,7
Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ			
—товарна продукциин талаар	100,3	102	99,9
—нормативна сэбэр продукци	102	104	101
Продукци худалдаха предприятинуудай ниитэ тоо			
—продукци худалдаха хэмжээн	40	27	62
—нормативна сэбэр продукци	146	108	142
Тэдэнэй дундаһаа продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүйшүүл	5	—	13
—энэнь ниитэ тоодо процентээр	12,5	—	21
—нормативна сэбэр продукциин талаар	8	1	26
—энэнь ниитэ тоодо процентээр	5,5	1	18
ХҮДӨӨ АЖАХЫ			
Хүдөө ажахын гол продукцинуудые бэлэдхэлгэ			
мал ба шубуун	100,3	100,5	106
һүн	102	103	100,3
үндэгэн	103	103	108
ноохон	100	—	89
ороохон	125	—	103
хартаабха	136	121	109
овощ	83	136	83
КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА			
Гүрэнэй капитальна һомололгоор ашаглалгада оруулагдаһан гол фонднууд	81	85	68
Капитальна һомололгын лимит ашаглалга	110	99,7	95
тэрэ тоодо барилга-хабсаралгын хүдэлмэри	107	103	93
Барилгада капитальна һомололгын лимит ашаглалга:			
гэр байра барилгада	93	115	78
һургуулинуудай барилгада	80	103	64
хүүгэдэй эмхи зургаануудай барилгада	73	94	65
больница ба поликлиникэнүүдые барилгада	105	66	106
ниитэ тагмайн гэр байра ашаглалгада оруулалга	84	109	67
Өөһэдын хүсөөр хэгдэһэн подрядна хүдэлмэриин хэмжээн	105	102	87
Барилгын товарна продукциин хэмжээн	89	84	63
ХУДАЛДАА НАЙМААН			
Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай ниитэ хэмжээн	95	96	97
ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ХАНГАЛГА			
Хангалгын ниитэ хэмжээн	100,6	102	99,8

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлени

ТҮНХЭН

Саянай совхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшадай хамтын суглаан болобо. Тус суглаае Жэмһэгэй сельскэ Соведэй түрүүлэгшэ Б. Н. Доржиев нээгээ. Удаань совхозой парткомой секретарь А. П. Замбулаев үгэ хэлэхэдээ, Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра» колхозуудай, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй, «Мухар-Шэбэрэй ПМК-гай коллективүүд Сэлэнгын һунгуулиин 362-дохи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Анатолий Петрович Калашниковые дэбжүүлһэн байна, тиимэһээ тэрэ кандидатурые дэмжэхые уряалнаб гэжэ суглаарагшадта хандаба.

Хамтын суглаанда хабаадагшад Сэлэнгын һунгуулиин 362-дохи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Мухар-Шэбэрэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Анатолий Петрович Калашниковай** кандидатурые дэмжэхэ гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаба.

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ РАЙОН

Северобайкальска түмэр харгын отделениин коллективүүдэй суглаан болобо. Районой түмэр замшадай профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ В. М. Власьевскиин суглаае нээһэнэй удаа Хойто-Байгалай түмэр харгын отделениин узловой парткомой секретарь П. К. Непомнящих үгэ хэлэхэдээ, Баргажанай һунгуулиин 518-дахи округһоо дэбжүүлэгдэһэн СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Барилгын талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. В. Башиловай кандидатурые дэмжэхэ дурадхал оруулба.

Хамтын суглаан иимэ шиидхэбэри баталан абаба: «Баргажанай һунгуулиин 518-дахи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Барилгын талаар СССР-эй Гүрэнэй Комитедэй Түрүүлэгшэ **Сергей Васильевич Башиловай** кандидатурые дэмжэхэ».

Партийна ажабайдал

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ ҺУРАЛСАЛ

ҺАЙНААР ЭМХИДХЭЖЭ ШАДАБАЛ

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй 1982 оной июлиин 17-до баталан абаһан тогтоолтой зохилдуулан, Түнхэнэй районой колхоз, совхозууд һүүлэй үедэ экономическа һуралсалда онсо анхарал хандуулдаг болонхой. Һуралсалай энэ жэлдэ район дотор коммунис ажалай 34, экономикын асуудалнуудые шудалха 9 һургуули эмхидхэгдэнхэй. Түрүүшынь һургуулида бүхыдөө 611 хүн хабаадана. Хоёрдохидонь дунда шатын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, бухгалтерска болон экономическа аппарадай хүдэлмэрилэгшэд һурадаг юм.

Эдэ бүхы һургуулинуудта һуралсалайнь жэл эмхитэйгээр эхилһэн гэжэ тэмдэглэлтэй. КПСС-эй райкомой дурадхаһан программын ёһоор, түрүүшын хэшээлнүүдынь гүнзэгы удхатайгаар, идейно-политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэрһэн байна. Пропагандистнуудаар энэ жэлдэ шадамар бэрхэ, ехэнхидээ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, дунда болон найман жэлэй һургуулинуудай багшанар томилогдонхой. Һуралсалай жэлэй урда тэдэнь эдэнэр бултадаа райондо үнгэргэгдэһэн семинарта хабаадалсаһан байна. Мүнөө һургуули, кружогуудта 3—4 хэшээл үнгэргэгдэнхэй.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи гол жэлэй дүнгүүдээр эдэ хэшээлнүүд болоһон байна. Һуралсалда ябадаг хүнүүд энэ шухала хэрэгэй хэды ехэ удха шанартай байһые мэдэрнэ, ушар иимэһээ эдэнэр хэшээлнүүдтээ гээгдэнгүйгөөр ябахые оролдоно. Эндэ абаһан эрдэм ухаагаа тэдэнэр ажал хүдэлмэридөө хэрэглэдэг, мүн дүршэл шадабаряараашье баян болодог байһаниинь элитэ.

Коммунис ажалай ба бодото экономикын асуудалнуудые шудалха һургуулинуудта ябагшад «СССР-эй Эдеэ хоолой программа — бүгэдэ арадай хэрэг», «Гүрэнэй зөөрие гамнаха», «Экономико гаргаша багатай байха ёһотой», «Научно-техническэ дэбжэлтэ ба ашаг үрэтэй үйлэдбэрилгэ» гэхэ мэтэ темэнүүдые үзэнэ.

Гэхэтэй хамта малай фермэ, отара, гүүртэнүүдтэ энэ талаар дахинаа һургуули, кружогуудые нээхэгүйн тула эдэнэрэй һуралсалдань зоотехническэ наукаар, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ талаар түрүү технологи нэбтэрүүлхэ тухай нэмэлтэ материалнууд үгтэһэн байна.

Эдэ бүгэдын хажуугаар районой түбтэ хүдөө ажахын эрдэм мэдэсын университет хүдэлдэг болобо. Үнгэрэгшэ жэлэй декабриин һүүл багаар тус университет түрүүшынгээ хэшээлые үнгэргөө һэн. Тэрээндэ районой бүхы ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон бусад түлөөлэгшэд олоороо хабаадаһан байна. Эндэ КПСС-эй райкомой секретарь Э. З. Васильева «КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ хүн бүхэн, коллектив бүхэн хабаатай» гэһэн лекци уншаа. Буряадай хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, экономикын эрдэмэй кандидат А. Н. Стрелков «Хүдөөдэ хамтын подряд нэбтэрүүлхэ гурим ба тэрэнэй ашаг үрэ» гэһэн темээр һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэһэн байна. Тэрэ республикын болон манай районой бодото жэшээ дээрэ энэ түрүү онол аргын хэр зэргэ нэбтэрүүлэгдэжэ байһан тухай, ажахын төсоогоор хайшан гээд хүдэлхэ тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгөө. Партиин райкомой лектор Ж. Д. Халудоров уласхоорондын байдалаар лекци уншаа.

Тус университет энэ жэлэй май һара болотор нимэ һонирхолтой хэшээлнүүдые үшөө 6 дахин үнгэргэхөөр хараална.

Район дотор экономическа һуралсалай хажуугаар механизаторнуудай, малшадай таряашадай дунда һуралсал эмхидхэгдэнхэй. Мүнөө тэдээндэ дүн хамта 240 механизатор, 500 малшад хабаададаг юм. Илангаяа Туранай (ахамад инженер Б. Л. Маншеев), Түнхэнэй (ахамад инженер Г. Д. Шагдаев) совхозуудта механизаторнуудай һуралсал үндэр хэмжээндэ ябуулагдана.

Мүн лэ эндэ республикын Хүдөө ажахын министерствын мэдэлдэ байдаг Буряадай һуралсалай комбинадай филиал жэл бүри нээгдэдэг. Энэ филиал районой агропромышленна нэгэдэлэй табиһан графигай ёһоор хүдэлдэг юм. Тэдэнэр ажахынуудһаа ерэһэн механизаторнуудые 6 потогоор һургадаг байна. Колхоз, совхоз бүхэн нэгэ потогто 5—6 тракторист-машинистнүүдые мэргэжэлээ дээшэлүүлхыень эльгээдэг гуримтай. Эндэ ерэһэн хүнүүд «Хонгор-Уула» гэжэ аршаанда түхеэрэгдэһэн байрада байжа, үнгэргэгдэһэн хэшээлнүүдтэ хабаададаг, мүн лэ һайнаар амардаг байна. Эдэнэртэ мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ талаар экономическа асуудалаар, трактор болон хүдөө ажахын машинануудай түхеэрэлгээрнь, техническэ талаар хангалгаар, харгыгаар ябаха дүрим ба ажал дээрэ аюулгүйе сахилгаар, агротехникээр лекцинүүд уншагдадаг юм.

Эндэ һуража гарагшад байгша оной март һарын һүүл багаар бултадаа экзамен тушаажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн үнэмшэлгэ абаха ёһотой. Тиихэдээ трактористнуудай, малшадай энэ хугасаа соо абаһан эрдэм мэдэсэ шалгагдаха, ажал дээрэнь түйлагдаһан амжалтань харагдаха, журам сахилгань, хүдэлмэриинь стаж тодорхойлогдохо байна.

Энэ мүнөө үнгэргэгдэжэ байһан һуралсалай эмхитэй һайнаар үнгэрхынь тула районой агропромышленна нэгэдэлэй ахамад мэргэжэлтэд филиалай хүдэлмэрилэгшэдтэ бодото туһаламжа үзүүлхэ даабаритай юм.

Гэхэтэй хамта эдэ түйлагдаһан амжалтануудай хажуугаар райондомнай дутуу дунданууд үшөө бии байһаар. Зарим ажахынуудта экономическа һуралсал, кружогууд муугаар эмхидхэгдэнхэй. Район дотор һуралсалай материальна бааза түйсэд байгуулагданашьегүй. Экономическа һуралсалаар тусхай советүүд ажахы бүхэндэ бии болгогдоодүй байһаар. Курсада, кружогуудта ерэһэн зарим хүнүүдэй хэшээлһээ хулжаха ябадал үшөөл дайралдаһаар. Һургуули болон кружогуудые даагшад үнгэргэһэн хэшээлнүүдээ шанар муутайгаар, бэлэдхэлгүйгөөр үнгэргэнэ, зарим ушарта бии байһан хүнүүдээ бүридхэлдэ абажа тэмдэглэнэшьегүй.

Саашадаа эдэ дутагдалнуудые усадхахын тула колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд һургуули, кружогуудые эмхидхэхэдээ, хэшээлнүүдээ ашаг үрэтэйгөөр үнгэргэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха ёһотой. Тиихэдээ сугларагшадай анхаралые хүдөө ажахын үйлэдбэридэ, тариан болон мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ, абаһан продукциингаа зэргээр түлбэри абаха хэрэгтэ зорюулха шухала. Ингэжэл бидэ һанаһандаа хүрэхэ, һарбайһанаа абаха ёһотой ха юмбибди. Ушар иимэһээ мүнөө үедэ хүдөө ажахыда хүдэлдэг хүнүүдэй мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ гээшэ тон зайлашагүй нангин хэрэг болоно бшуу. Энээн тушаа КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленум бидэнэрые сэхэ уялгална ха юм.

С. СОТНИКОВ,
Түнхэнэй райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин экономист.

ОЛОНОЙ ЭДЭБХИҺЭЭ ҮНДЭҺЭТЭЙ

Тээсгэнэй фабрикын үйлэдбэриин участок бүхэндэ олон хүнэй хабаадалгатай суглаанууд боложо, тэндэ КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй, мүн СССР-эй арбадахи зарлалай Верховно Советэй юһэдэхи сессиин материалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн, түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ тушаа тодорхой социалис уялганууд баталагдан абтаһан байна.

Тэрэнэйнь үндэһөөр фабрикын бүхы коллектив 1984 ондо бэелүүлхэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ 90 миллион 224 мянган үндэгэ суглуулжа, гүрэндэ 81.4 миллион үндэгэ худалдаад, түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээшье һаа, тэрээгээрээ һанаагаа амархагүй, шэнэ жэлдэ бүри дээшээ үрэ дүн түйлахаар шиидээ. Тусхайлбал, 1984 ондо бүхыдэнь 95 миллион үндэгэ абаха, тэрэнэй 86 миллиониень гүрэндэ худалдаха байна. Мүн фабрикын коллектив нёдондо 8900 центнер шубуунай мяха үйлэдбэрилжэ, 8510 центнерыень гүрэндэ худалдаһан байбал, энэ жэлдэ бүхыдэнь 10,5 мянган центнер шубуунай мяха абажа, 8600 центнерыень бэлэдхэлэй пунктда оруулха зорилго урдаа табина.

Энэ үе соо гол цехүүднай тахяа бүхэнһөө үшөө олон үндэгэ абадаг боложо, тэрэниие 240-дэ хүргэхэ, илангаяа бүхы продукциин шанарые һайжаруулжа, эрхим һайн диетическэ мяха, үндэгэ бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохо байна.

Түбхын түрүүн доторой бүхы арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэхэ, хүдэлмэриин эмхидхэл, технологиие улам нарижуулан һайжаруулха, ажалай журам сахилгые шангадхаха, бүхы юумые алмаха, арьбалха тэмсэл үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ юм.

Жэшээлхэдэ, цехүүдтэ суглуулагдаһан үндэгэнүүдэй эбдэрэлгэ, гээлтэ хоролтодо оролгые эрид хороохо, тэрэниие зөөхэ, хадагалхадаа нарин нягта байха гэхэ мэтэдэ ехэ анхарал хандуулагдаха болоно.

Энээнһээ гадна шубуудта эдюулэгдэхэ тэжээлые тон нарин нормын ёһоор, һайнаар бүйлүүлжэ, шанаржуулжа эдюулхэ хэмжээнүүд абтаха зэргэтэй. Тиигэжэ шубуудай шэгнүүрые нэмээлгын центнер бүхэндэ 6,4 тэжээлэй единицэ, 1000 үндэгэ абалгада 1,85 тэжээлэй единицэ гаргашалха гэжэ хараалагдана.

Байгша ондо фабрикада бүхы дээрэнь ажалай бүтээсые үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулхада, 4,5 процентээр дээшэлүүлжэ, хүн бүхэндэ абажа харабал, жэл соо 30 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ гэжэ социалис уялга соо бэшэгдэнхэй.

Абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө фабрикын бүхы цех, участок болон хүн бүхэн шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө габшагай шангаар хүдэлжэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, халаан бүриингөө, табан хоног бүхэнэй даабарие үлүүлэн дүүргэдэг хүнүүдэй тоо улам олошорно. Январь һарын түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ промышленна складта хүдэлдэг бригадын хүдэлмэрилэгшэд П. Г. Акулов, В. Я. Гребенщикова, Я. П. Белогубова, А. Е. Терентьева гэгшэд ехэхэн хубита оруулжа эхилбэ. Үндэгэ илгаха, багсалха үдэр бүриингөө даабарие эдэнэр 115—120 процент дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн үндэгэлхэ тахяануудые харууһалдаг, дальбаануудые дэгжээдэг цехүүдшье баһал һайнаар хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэхээр.

А. ХАМАГАНОВ,
Сотниковско шубуунай фабрикын ахалагша юристконсульт.

Улаан-Үдын район.

САСУУТАН

Манай совхозой Цырен-Доржо Балданович Дансаранов Владимир Галсанович Хорганов хоёр бага наһанһаа машина, техникэдэ дуратай байһан юм. Нютагайнгаа дунда һургуулиие дүүргэһээр лэ эдэ хүбүүд совхоздоо трактористаар хүдэлжэ эхилһэн намтартай.

Цырен-Доржо Владимир хоёр мүнөө совхозойнгоо урдаа хараха механизаторнууд болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэнэрые нютагайнь коммунистнууд районой партийна конференциин делегадуудаар һунгаһан байна.

Эдэ хоёрной сасуутан юм. Һургуулида сугтаа һураһан, сэрэгэй албанда хамта ябаһан, партиин гэшүүдээр нэгэ үдэр абтаһан байна.

А. ЦЫРЕМПИЛОВ,
Хурамхаанай районой Дэрээнэй совхозой партбюрогой секретарь.

ЭБ НАЙРАМДАЛ МАНДАГ ЛЭ

Хяагтын районно партийна 40-дэхи конференциин боложо үнгэрһэн тухай тэмдэглэлнүүд республиканска, районно газетэнүүдэй хуудаһанууд дээрэ толилогдоо һэн. Энэ конференциин хүдэлмэриин забһарлалгануудай үедэ би хэдэн делегадуудтай хөөрэлдэжэ үрдиһэн байнаб. Тэрээн тухайгаа богонихоноор бэшэхэ хүсэлэн түрэнэ.

А. Г. Протасов, Улаадайн совхозой мэдээжэ адуушан:

— Уласхоорондын байдалай шахардуу үедэ бидэ, районой коммунистнуудай түлөөлэгшэд, ээлжээтэ конференцидээ суглarбабди. Газар дэлхэй дээрэ түбэгтэйшэг ушар тохёолдонги. Эб найрамдалта энхэ тайбан байдалай түлөө тэмсэлшэ хүсэнүүдтэ эрид эсэргүүсэн, Баруун Европын хэдэн гүрэнүүдэй газар дээрэ США-гай империалистнуудай далита ракетэнүүдые, «Першинг-2» гэжэ ядерна зэбсэгүүдые асараад, тодхожо байһан ябадал хадаа түрүү бодолто хүн түрэлтэнэй сэдьхэл ехээр зобоосно. Энээн тушаа тоосоото элидхэл соо үргэнөөр хэлэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. В Андроповой хэһэн Мэдүүлгые би гүн сэдьхэлһээ дэмжэнэб. Түрэл Коммунис партияа бата нэгэдэлтэйгээр хүреэлэн, бүри хүсэтэйгөөр жагсахые, манай дэлхэй дээрэхи амгалан тайбан байдалые бүри бэхижүүлхын түлөө тэрэнэй гайхамшаг оролдолгые халуунаар дэмжэхые, урдаа табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхые районойнгоо бүхы ажалшадые уряалнаб.

Г. Н. Гурилова, Улаадайн совхозой гахайн фермые даагша:

— Би залуу коммунист хүнби. Совхозой коммунистнуудай намайе районно партийна конференциин делегадаар һунгажа, ехэ этигэл найдабари үзүүлһэндэнь би угаа баяр баясхалантайб. Намайе конференцидэ үдэшэхэдөө, бидэ Эдеэ хоолой программые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы арга боломжонуудаа зорюулхабди ажалай журам улам бэхижүүлжэ, үйлэдбэриин эрхим үрэ дүн түйлаха эрмэлзэлтэйбди гэжэ мэдүүлхые захиһан байха юм.

Би хоёр үхибүүдэй эхэб. Бидэ эхэнүүд үхибүүднайл номин хүхэ огторгой доро энхэ элүүр, зол жаргалтай ажаһуу лэ гэжэ сэдьхэжэ, хүсэлөө мэдүүлжэ ябадаг гээшэбди. Дэлхэй дээрэ амгалан байдал хэтын хэтэдэ мандаг гэжэ конференциин үндэр трибунаһаа нэгэн дуугаар соносхохо эрмэлзэлтэйгээр сугларaa һэмди.

Б. Б. Типаев, Наушки станциин хүдэлмэришэн, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто:

— Дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр би армиһаа табигдаһан дары энэ Наушки станцида хүдэлжэ эхилээ һэмби. Энэ үедэ олон хүнүүдые хараһан үзэһэн байнаб. Манай орондо айлшан ёһоор, туристическэ аяншалгын гуримаар ерэһэн хүнүүд эрхэ бэшэ манай багажна отделениин туһаламжада хүртэдэг манда хандадаг гээшэ. Бусад гүрэнүүдһээ ерэһэн тэдэ аяншалагшадай дииланхи олониинь манай арадтай аха дүүгэй харилсаа холбоотойгоор, амгалан тайбан тэнгэри доро ажаһууха хүсэдэг байһанаа элирхэйлэн хөөрэдэг зон юм.

Би партийна олон конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсаһан байхаб. Габшагай ажалай шэнэ шатын үйлэ хэрэгэй асуудалнуудые шиидхэхээ суглaрбабди. Тиихэтээ хамта «Тодхорто дайн манда огто хэрэггүй» гэжэ американ империалистнуудай харата муухай һэдэлгэдэ эрид шууд харюу үгэһэн тухайгаа мэдүүлээбди. Совет коммунистнууд газар дээрэ эб найрамдалай хэтын сагта мандахын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ жагсадаг дабшадаг алдар солотой ха юм даа.

Н. М. Устьянцев, ажалай болон дайнай ветеран, Улаан Одон орденто:

— Манда, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан зондо, дайн сэрэгэй һүрөөтэ хойшолон, гал дүлэтэ аюул мэдээжэ ааб даа. Агууехэ Илалтын 40 жэлэй ойе баяр ёһололой оршон байдалтайгаар угтахаяа совет арад бэлдэжэ байна. Партиин политика хадаа эб найрамдалай, уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулгын политика мүн. Энээн тухай бидэ партийна конференциин трибунаһаа дахин дахин дабтаха уялгатайбди.

Ажалай болон дайнай ветеран хүн һэн тула би районойнгоо бүхы коммунистнуудта хандажа, бүгэдэ энхэ элүүр ябая, конференциин хараалһан бүхы зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ ехэ хэрэгтэ хам оролсоё гэжэ хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

А. МАТЮХИН,
«Ленинэй туг» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Асуудал: Жаргал Дабаевич, үнгэрһэн жэлые танай хүдэлдэг тракторна бригадын гэшүүд ямар дүнгүүдтэйгээр түгэсхэбэ гээшэб?

Харюу: Манай тракторно-тариан ажалай бригадын коллектив үнгэрэгшэ ондо газар тариалангай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ талаар яһала амжалта түйлаа гэжэ хэлэхэ дүүрэн эрхэтэйб. Тусхайлбал, бидэнэртэ бүхыдөө 2400 гектар тариалан даалгагданхай. Тэрээн дээрэһээ нёдондо 18 мянган центнер орооһото ургамалнуудые хуряажа абаха түсэбтэй һаа, тэрэнээ 10 мянган центнерээр үлүүлжэ шадаабди. Ингэжэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 11 центнер тариан суглуулагдаа. Энэ үрэ дүн бидэнэртэ миин хүрэжэ ерээгүй. Урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө бригадын гэшүүн бүхэн оролдосотой һайнаар хүдэлөө. Газар тариалангай культурые дээшэлүүлхэ, эрдэмэй болон түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые хэрэглэхэ, нютагай байгаалида, сагай уларилда таарама зональна гурим нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаа.

Илангаяа манай эрхэ байдалда газарай хүрьһэнэй үрэжэлые һайжаруулхын тула хүрьһые гэмтэлгэһээ хамгаалха гээшэ тон шухала гэжэ тоологдоно. Энэ шэнэ гуримда ороод хүдэлхэдөө сэбэр паар бэлдэхэ, хүрьһэ хамгаалха технологи баримталха, буртаг ногоонтой тэмсэхэ, севооборот үргэнөөр хэрэглэхэ гэхэ мэтэ хэмжээнүүдые харааланхайбди.

Үнгэрэгшэ хабарай тарилгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Нёдондо жэлэй хабар манай эндэ үзэгдөөгүй хүйтэн, шэмэрүүн һалхитай, шииг нойтоор бага хабар болоо. Тэрэ бэрхэшээлтэ ушарые дабажа гарахын тула бүхы техникээ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхые оролдоо һэмди. Ингэжэ энэ харюусалгатай хаһые богони болзорто үнгэргөөбди. Ургаса хуряалга хараалһан сагсоогоо һайн шанартайгаар дүүргэгдээ бэлэй.

Асуудал: Ехэхэн ажал хэгдээ юм байна. Энэ шухала хүдэлмэриие механизаторнууд лэ шиидхэдэг гээшэ. Сугтаа хүдэлдэг нүхэд тухайгаа хэлэжэ үгыт?

Харюу: Тиимэл даа. Эдэ бүхы харюусалгатай хаһануудые хүнүүд лэ шиидхэнэ бшуу. Мүнөө үедэ хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудта механизаторнуудгүйгөөр юумэ хэхын аргагүй болонхой. Илангаяа тариалан дээрэхи бүхы хүдэлмэриие бидэнэр хэжэ гаранабди. Саашадаашье тарья ургуулха, хуряаха хүдэлмэри механизаторнуудай хүсөөр ябуулагдаха байһаниинь элитэ. Ушар иимэһээ бидэнэрые газарай эзэд гэжэ нэрлэдэгынь дэмы бэшэ.

Энэ талаар манай ажахы дотор яһала ажал ябуулагдадаг гээшэ. Механизаторнуудые һурган бэлдэхэ, тэдэнэртэ үйлэдбэриин болон ажаһуудалай зохид эрхэ байдал олгохо асуудал совхозой дирекциин саг үргэлжын анхарал доро байдаг. Залуу механизаторнуудта гэр байра, шэнэ техникэ үгтэдэг юм. Салин хүлһэмнайшье һайн.

Манай бригадада оройдоол 6 хүн хүдэлдэг юм. Иимэ хэдышье үсөөн һаа, эбтэй эетэйгээр ажаллахадаа, бүришье ехэ юумэ хэдэгбди. Намтай хамта дүршэлтэй механизаторнууд—бригадирнай Гарма Бурхинович Будаев, залуу хүбүүд Даши Цындескин, Семен Шагжиев гэгшэдые онсолон дурдамаар. Петр Хамаев хэды залуушье һаа, гартаа дүйтэй, бүхы юумые хэжэ шададаг, ёһотойл «алтан гартай» хүн гээ һаа алдуу болохогүй. Тракторнуудай түлишын аппаратурые тэрэ гансараа заһабарилна. Иимэ хүнүүд манайда үсөөн бэшэ байха. Эдэ нүхэдни, урдаа табиһан ямаршье зорилгые бэелүүлжэ шадаха хүнүүд гэжэ хэлэхэ байнаб.

Асуудал: Хэдыдэхи жэлээ тарья хуряалгада хабаадажа ябанат?

Харюу: Би өөрөө тракторист хүмби. Мүнөө К-701 тухэлэй томо, хүсэтэй трактор жолоодоноб. Тэрэниие жолоодохо тусхай мэргэжэл шудалаа һэм. Урдахи жэлнүүдтэ тарья хуряалга соо намарай паар хахалдаг ябааб. Тиигээд энэ жэлдэ өөрөө орооһоной комбайн жолоодожо, туршаха бодолоо бригадиртаа хэлээ бэлэйб. Тэрээншьегүйгөөр намайе талын онгосодо һуулгаха байһыень һүүлдэ мэдээ һэм. Юуб гэхэдэ, манай бригада байгша онһоо хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ эхилһэн хадаа ургуулһан ургасаяа өөһэдөө хуряаха ёһотой байгаа бшуу.

Тиигэжэ орооһоной комбайн түрүүшынхэеэ жолоодожо, тарья сохёоб. Би энэ харюусалгатай хаһа соо дүн хамта 5300 центнер орооһо хадажа, бригада доторoo түрүүлээб. Удаадахи һууринуудта Даши Цындескин Семен Шагжиев хоёр 4 мянга гаран центнер тарья хуряажа гараһан байна. Нютагайнгаа СПТУ һая дүүргэһэн залуу хүбүүн Валерий Ринчино 2000 центнер тарья сохижо, олоной магтаалда хүртөө.

Асуудал: Хамтын подрядай гуримаар хүдэлдэг болоһон тухайгаа мүнөө дурдабат. Тэрээн тухайгаа тобшохоноор хэлэжэ үгыт?

Харюу: Манай бригада үнгэрэгшэ жэлэй эхинһээ хойшо энэ түрүү онол аргаар хүдэлжэ байна гэжэ дээрэ хэлээ һэм. Хамтын подрядай гуримаар ажаллахада өөһэдтэмнайшье, мүн ажахыдашье ашагтай. Энэ гуримда орохынгоо урда тээнь бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа һэмди. Бидэндэ техникэ, машина, минеральна үтэг-

ХАМТАА ХҮДЭЛХ... ХАБАТ...

Эдеэ хоолой программые бэ... хубитаяа оруулха зорилготойгоо... районой Гааргын совхозой тарья... нууд энэ жэлдэ ехэхэн хүдэлмэ... нэр газар тариалан эрхилхэ зона... ноор нэбтэрүүлһэнэй, ажалдаа х... рэглэһэнэй ашаар зарим тэды а... байна.

Тус ажахын тарияашад арбан н... лэй гурбадахи гол жэлдэ тарья... риһөө 11,8 центнер орооһо тарья... али дүн хамта 28.300 центнер т... рэнэйнгээ 2000 центнерыень гүр... даа. Ингэжэ эдэнэр байгша оной... барие нэрэтэй солотойгоор бэел... түйлаһан амжалтада совхозой за... «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй за... һэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай тэмдэгтэ... Будаевай оруулһан хубита нилээд...

Республикын залуу механизаторн... гэргэгдэһэн зүблөөндэ хабаадаһан... низатортай манай корреспондент... зажа, ажал хэрэгээрнь һонирхоһ...

ТҮСЭБҮҮД БА ТҮЙЛАЛТАНУУД

«АЛАС-ДУРНА ЗҮГ» ГЭҺЭН ПРОГРАММ...

Совет Алас-Дурна зүг хадаа оронoймнай эгээл ехэ экономическа районуудай нэгэниинь болоно. Тэрэ 6 миллионһоо дээшэ дүрбэлжэн километр газар эзэлдэг юм. Энэмнай айхабтар ондо ондоо сагай уларилтай үргэн нэлэнхы газар дайда болоно: хойто хубидань — тундра, арбанай найман хубинь хэтэдээ сэбдэг хүйтэн газартай, вулкануудтай; урда хубидань бадма сэсэг ургадаг, зэрлиг виноград эдеэшэдэг.

Зүгөөр үргэн ехэ газар дайдань, ургамалайнь аймаг оронoй бусад газар нютагуудай дундаһаа онсолон илгардаг гээшэ. Газар дайдань ашагта малтамалнуудаар айхабтар баян. Эндэһээ сагаан туулган, флюорит, бор, бусад үнэтэ шухаг металлнууд абтадаг байна. Модоной 8-һаа дээшэ, ангай арһанай 30—35, далайнууд болон океанууд соoһоо баригдаһан ниитэ-союзна загаһанай 40 процентнь эндэһээ абтадаг юм.

Алас-Дурна зүгэй экономическа район хадаа эгээл орёо бэрхэшээлтэй районуудай нэгэниинь болоно (тиишэ ошохо гээшэ хүшэр хүндэ, багаар шэнжэлэгдэнхэй, үсөөн хүн зонтой), гэбэшье оронoй эгээл ехэ ерээдүйтэй зүүн районуудай нэгэниинь болоно. Тэрэниие шэнжэлэн ашаглахын тула 2000 он болотор бэелүүлэгдэхээр хараалагдаһан «Алас-Дурна зүг» гэһэн удаан болзорой комплексно программа зохёогдоод, бэелүүлэгдэжэ байна. Тус районoй эрхэ байдалай онсо шэнжэтэй байһые хараада абажа, программа эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ онсо анхарал хандуулагдаха байна. Эдэ бүгэдэнһөө үйлэдбэриин ургалта, ажалай бүтээсын хэмжээн дулдыдаха бшуу.

Байгал-Амарай түмэр замай Тэрэнэй Зүүн участок Тындэһээ Комсомольск-на-Амуре хүрэтэр хэтэдээ сэбдэг хүйтэн, намаг налхитай газараар, хада уула болон ой тайга дээгүүр үнгэрнэ. Тиимэһээ эрдэмтэдэй, инженернүүдэй, бэдэрэгшэдэй, урда олон тоото зорилгонууд табигдаһан байгаа. Харгы замай барилга хэхын тула геологическа шэнжэлгые хайшан гэжэ түргөөр, һайн шанартайгаар бэелүүлхэб, харгы замые яагаад, хайшан гэжэ барибал, аша үрэ ехэтэй байхаб, шэнэ предприятинуудые, һуурин тосхонуудые хаагуур барихаб, БАМ-ай оршондо ажахы яажа эрхилхэб гэхэ мэтэ айхабтар орёо шухала асуудалнуудта харюунуудые богони болзор соо олохо хэрэгтэй болоо һэн.

БАМ-ай барилгын, оршон тойронхи газар нютагуудые шэнжэлгын программа хадаа тус районoй айхабтар орёо ажахын асуудалнуудые үргэлжэ дээрэнь шиидхэхэ эгээл ехэ, онсо шухала жэшээ болоно. Эдэмнай шэмэрүүн хүйтэн уларилтай Яхадта шулуу нүүрһэ малтажа абаха Нерюнгринскэ асари ехэ промышленна комплекс байгуулга, холын хойто Колыма мүрэн дээрэ хүсэтэ электростанци барилга болоно. Алас-Дурнын экономическа районoй Эхэ орондоо ехээр үгэдэг үнгэтэ ба үнэтэ шухаг металлнуудай хэбтэшые элирүүлэн ашаглаха программа хадаа техническэ, мүн экономическа талаараа айхабтар орёо зорилгонуудай нэгэниинь мүн. «Алас-Дурна зүг» гэһэн порграмма Сахалин арал дээрэһээ нефть болон газай хэбтэшэнүүдые ашаглахаар, оньһон техникээр түгэс хангагдаһан ой модоной промышленна комплекс байгуулхаар хараална. Камчаткын халуун аршаан булагуудые хэрэглэлгын проектнүүдые шэнжэлхэ, тэдэниие бэелүүлхэ гээшэ шухала удха шанартай. Эндэ Паужетскэ геотермальна электростанци хүдэлнэ. Арбан жэлэй һүүл багта бүри хүсэтэй Мутновско электростанци баригдахаар хараалагданхай.

Бусад нютагуудтал адли, эндэшье шэнэ хото городууд, һуурин тосхонууд байгуулагдажа, томо ехэ промышленна түбүүд болохо байна. Жэшээнь, Комсомольск-на-Амуре хото промышленна ехэ түб боложо, ажаһуугшадайнь тоо 300 мянга шахуу хүндэ хүрэбэ. Алас-Дурна зүгтэхи ажахын ехэ район ургажа, Амурск болон Солнечный хотонууд урган бодоо. БАМ-ай барилгаһаа эхитэй Тындэ болон Ургал хотонууд мүнөөнэй болбосон түхэлтэй байһаараа онсо шалгарна.

«Алас-Дурна зүг» гэжэ программа дотор эндэхи нютагта ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Даб дээрэ энэ үрэ дүнгынь ниитэ-союзна хэмжээнһээ үшөөл доогуур байһаар. Ушарынь юуб гэхэдэ, эндэ гар ажал үшөөл ехээр хэрэглэгдэнэ.

Үйлэдбэриие аша үрэ ехэтэй болгохо, ажал хэрэгые али бүхы талаарнь оньһожоруулха, автомадаар хангаха, программна жолоодолготой станогуудые, промышленна рободуудые үргэнөөр хэрэглэхэ, машина, түхеэрэлгэнүүдые зохёожо нэбтэрүүлхэ гээшэ шэнэ техническэ политикын үндэһэ һуури болоно.

Оньһото техникэ ехээр нэбтэрүүлжэ, хүнүүдые үсөөнөөр хабаадуулха гээшэ үйлэдбэриин шэнэ технологиин гол хараа шэглэл болоно. Алас-Дурна зүгтэ ажаһуугшадай салин хүлһэн дээшээ байна. Ушарынь юуб гэхэдэ, оронoй түбэй районуудта орходоо, эндэхи хүн зоной һуудал байдалые хангалга һураггүй үнэтэй болодог байна бшуу.

Онсо өөрсэ эрхэ байдалда хүдэлхэ аргатай машина түхеэрэлгэнүүдые бүтээлгэдэ нилээд ехэ гаргаша гараха байна. Биологическа, минеральна, элшэ хүсэнэй ба океан далайн бусад нөөсэнүүдые олзоборилон абахын, болбосоруулхын тула бүтээсэ ехэтэй техникэ, технологи зохёогдоно. Гүнзэгы уһан соо скважина үрэмдэхэ далайн платформонууд, далай соо ургамалнуудые ургуулха технологическа түхеэрэлгэ, Номгэн далайн оёорһоо түмэрэй ба марганецай рудатай зүйлнүүдые малтажа абаха тусхай корабльнууд, Тугурска тохойн, Пенжинскэ хушуунай элшэ хүсэнэй асари ехэ нөөсэнүүдые хэрэглэхэ арга олгоһон электростанцинууд тэрэ тоодо орсно.

Нютагай ашагта малтамал шанаржуулгын промышленностиие хүгжөөлгэдэ бэелүүлэгдэдэг техническэ политика газарай гүн дундаһаа ашагта малтамал ...борилон аба... шухала хэрэ... хеэрэлгэнүүд... хэ талаар ... байна. Энэ... гын хүдэл... эсэсэй проду... үйлэдбэриин ... та хабаатай...

Нүүдэл а... дай, уһанай ... луун аршаан ... дэлдэг эле... һалхинай хү... хеэрэлгэнүүд... энэ районие... галгын асууд... хараалагдана.

Валер... СССР-... акад... корреспон... Науканууд... Ала... научна т... ческа ш... институ...

ҮҮДЭЙ МЭРИ

ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛГЭ ГУРИМШУУЛХА

[...] районно Соведэй сесси боложо, «Шиидхэбэринүүдые [...] болон һунгагшадай захяануудые дүүргэхэ [...]жаруулха тухай» гэһэн асуудал зүбшэн [...] Райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Л. [...]л хээ.

[...]

Районой нютагай Соведүүд партийна организацинуудай хүтэлбэри доро партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, табан жэлэй түсэбүүдые бэелүүлгэдэ ажалшадые эмхидхэн шэглүүлнэ. Энээн тушаа элидхэлшэ олон жэшээнүүдые дурдаба. 1983 ондо промышленна продукци худалдаха түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ.

Гэбэшье экономическэ ашаг олзотой болгохо гэһэн уряа зарим предприятинуудта һулаар дэмжэгдэнэ. Хилээмэнэй заводто, мяханай комбинадта, «Туяана» нэгэдэлэй филиалда, районой хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг үйлэдбэриин управленидэ оньһон түхеэрэлгэ муугаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Район дотор түсэблэгдэһэн шэнэ гэр байрын юрэдөөл 54 процент ашаглалгада оруулагдаа. Капитальна барилгын байдал районно Соведэй сесси, гүйсэдкомой зүблөөндэ харагдаа һэн. Тээд тэндэ хараалагдаһан хэмжээнүүдэй олонхинь бэелүүлэгдэнэгүй. Мүн автотранспорт, хэлхээ холбоо хүгжөөхэ тухай шиидхэбэринүүд гүйсэд дүүргэгдэнэгүй.

Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ талаар хэмжээнүүдые районно Совет, мүн нютагай Соведүүд баталаа һэн. Газарай үрэжэл һайжаруулха, хүдөө ажахые оньһожоруулха ба электрижүүлхэ, ороохото таряанай, огородой, тэжээлэй ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ, мяхалиг малые олошоруулха, хүдөө нютагуудта социально-соёлой барилга үргэдхэхэ гэһэн холын хараата зорилгонууд табан жэлэй түсэбүүдые бэелүүлгэдэ зорюулагданхай. Гүрэнэй зөөри алмаха, арьбадхаха хэмжээнүүдые нэбтэрүүлһэнэй ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ совхозуудай гарза доошолбо.

Мал ажалые саашадань хүгжөөхэ тушаа шиидхэбэринүүд жэл бүридэ абтадаг. Гүрэндэ мяха, һү, ноохо худалдаха түсэбөө район дүүргээ юм. Урда жэлнүүдэйхиһээ олон тугал, хурьгад, унагад түлжүүлэгдэнэ. Гэбэшье шиидхэбэринүүд гүйсэд бэелүүлэгдэжэ, мал ажалай ашаг олзо ехээр дээшэлнэгүй. Совхозуудай адууһа малай һүрэг олошоруулха, тэдэниие гарзада оруулхагүй, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, ажал хүдэлмэри оньһожоруулха, малшадай мэргэжэл дээшэлүүлхэ асуудалнууд һулаар шиидхэгдэнэ.

Ажалшадые худалдаа наймаанай, ажаһуудалай талаар хангалгын эмхидхэл тухай асуудал нютагай Соведүүдэй сесси болон гүйсэдкомуудай зүблөөнүүд дээрэ саг сагтаа зүбшэгдэн хэлсэгдэжэ байдаг. Һүүлэй хоёр жэл соо хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалга 10, эд бараа худалдалга 7 процентээр дээшэлээ. Гэхэ зуура эндэшье дутуу дунданууд олон. Жэшээнь, Зэдын продснаб 1 миллион, Захааминай район — 500 мянган түхэриг мүнгэнэй эд бараа ажалшадта дутуу худалдаа.

Баталан абаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ хинаха ба шалгаха хүдэлмэри һайжаруулһан жэшээнүүд район дотор олон. Соведүүдэй сесси болон гүйсэдкомуудай зүблөөнүүд дээрэ шиидхэбэринүүдэй бэелүүлгын ябаса тухай мэдээсэл шагнагдана, нэмэлтэ хэмжээнүүд баталагдана. Райсоведэй гүйсэдкомдо тусхай «Хиналтын үдэр» тогтоогдоо. Тэндэ предприяти болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй, таһагуудые даагшанарай мэдээсэлнүүд шагнагдадаг юм. Мүн депутадуудай шүүмжэлһэн асуудалаар абтаһан хэмжээнүүд тушаа сесси бүридэ тоосогдоно.

Гэхэтэй хамта олонхи ушарнуудта нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд хинаха ба шалгаха хүдэлмэридэ саг үргэлжын комиссинуудай гэшүүдые, олон тоото эдэбхитэдые хабаадуулхын түлөө оролдолго хүсэд гарганагүй. Зарим Соведүүдтэ хиналтын болон шалгалтын хүдэлмэри үшөөл гуримшуулагдаагүй.

Үнгэрһэн һунгалтын үедэ ажалшад олон тоото захяануудые оруулаа һэн. Соведүүдэй депутадта кандидадуудта бүхыдөө 116 захяанууд үгтөө юм. Тэрэ тоодо СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта — 5, РСФСР-эй — 4, Буряадай АССР-эй — 19, нютагай Соведүүдэй депутадуудта — 90 захяа үгтэһэн байна.

Мүнөө үедэ СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд захяануудай дүрбые дүүргээд байна. Тиин 48 километр утатай Нуртаһаа — Санага хүрэтэр зайн гал дамжуулха ЛЭП-35 баригдаа. СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, Харацайн, Михайловкын, Хамниин совхозуудта 10 гаран зайн галай подстанци бодхоогдоо. Михайловка тосхондо 624 һууритай дунда һургуулиин байшан бодхоогдожо байна. Закаменскда 320 һууритай үхибүүдэй комбинат баригдана.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудта үгтэһэн захяагай гурбаниинь дүүргэгдээ. Тиихэдэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта үгтэһэн 19 захяагай 12-ынь бэелүүлэгдэбэ. Районно Соведэй депутадууд 6 захяагай хахадынь дүүргээд байна. Арадай депутадуудай сельскэ, сомоной Соведүүдтэ 47 захяанууд ороо һэн. Тэдэнэй 22 бэелүүлэгдэжэ, 12-ынь мүнөө дүүргэгдэхэ болоо.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ эгээ түрүүлэн үгэ хэлэһэн Санагын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Л. С. Норбоев баталагдаһан шиидхэбэринүүдээ бэелүүлхэ болзор хараалжа, харюусалгата нюурнуудые, туһалагшадые томилнобди гэжэ мэдээсээ. Туһалагшадаар гол түлэб мэргэжэлтэдые томилходо, ажал хэрэг урагшатай байдаг гэбэ. Байгша ондо һунгагшадай захяагаар малшадай ажаһууха 4 гэр баригдаа. Больницын шэнэ байшан эдэ үдэрнүүдтэ ашаглалгада оруулагдахань. Санага тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо, Сэхир голой эрьенүүдые бүхэлхэ барилгада мүнгэ зөөри дуталдана.

— Зэдын комбинадай, ой модоной ажахын болон бусад предприятинуудай автомашинануудай эгсэ хахадайнь спидометр хүдэлдэггүй байшоо. Ашаа зөөхэдөө тиимэһээ худалаар нэмэжэ километр зай бэшэгдэжэ, түлишэ-түрхилгын материалнуудай гаргаша буруу бүридхэгдэнэ. Совхозуудай автотранспортые ашаглалга хиналтагүй байпаар. Ажахынууд 1983 ондо 350 гаран тонно бензин үлүү гаргашалаа. Район дотор һайжаруулагдаһан газар талмай ехээр хаядана. Нуга сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ гэһэн райсоведэй шиидхэбэринүүд һулаар бэелүүлэгдэнэ. Энэ ажал хинаха болон шалгаха хэрэг бодотоор эмхидхэгдэнэгүй, — гэжэ арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ Б. Д. Очиров хэлээ.

Ёнгорбойн совхозой директор С. Д. Банзаракцаев, районно Соведэй хоёр зарлалай депутат, районой түрүү һаалишадай нэгэн М. Ш. Бадмажапова, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай директор М. И. Семенов болон бусад сесси дээрэ үгэ хэлээ.

Сесси зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар зохихо тогтоол батадан абаба.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

---

4 *СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта*

[...]РАН ХҮДЭЛҺЭН УЛЬҺАТАЙ

[...] шадта» гэһэн альбом, «Түгэс хүгжэһэн социализмын конституци» гэжэ стенд түхеэрэгдэнхэй.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри хадаа гансал һунгалта тухай ойлгууламжын хүдэлмэри бэшэ, мүн олониитэ ажал[...]

[...] дэхи набша намааграа надхаһан гоё найхан аллейнүүдые һануулна. «Һунгагшадай клуб» гэһэн гаршаг аржана. Эндэ нюдэнэй һаргахаар илатар тологор. Ханаарнь КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй портредүүд, эмхидхэлэй болон агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин түсэб, тэмдэгтүүдээрнь хубаарилан номой выставка, агитаторнуудай дежурилха болзор зохидоор тааруулан харуулагдана. Дежурна агитаторай стол дээрэ телефон, һунгагшадай хэлэһэн үгэнүүдые тэмдэглэхэ дэбтэр бэлдэгдэнхэй.

Залуушуулай дунда, илангаяа түрүүшынхиеэ һунгаха һунгагшадтай ябуулха хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулагдана. «Залуу һунгагшадые КПСС-эй XXVI съездын, удаань болоһон партиин ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй тодорхойлогдоһон зорилгонуудые бэелүүлхэ тэмсэлдэ элсүүлхэ ёһотой болоно бшуу. Шэнэ-Бэрээнэй заводто агитаторнууд болон политинформаторнуудай агитационно булангүүдые эмхидхэжэ, вторник бүхэндэ хүдэлмэриишэдтэй хөөрэлдэжэ, даабари болон абаһан уялгаяа яагаад урагшатайгаар дүүргэхэ байһан тухай хэлсэдэг гуримтай.

Юрэнхыдөө һунгагшадай клубай хэһэн хүдэлмэрииеньшье, түсэбыеньшье харахада хамаг асуудалнуудые харуулжа шадаһаниинь, үнэхөөрөө комплексно гуримаар эмхидхэгдэһэниинь эли. Түсэбэй ёһоор хэхэ, бүтээхэ хүдэлмэринь ехэ. Тодорхойлбол, нэмэл бэшэгэй үдэр, ном уншагшадай конференци, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг предприяти болон эмхи зургаануудай түлөөлэгшэдтэй, депутадуудтай уулзалганууд, амаи үгын журнал гэхэ мэтэ ехэ һонирхолтой хэмжээ ябуулагдаха ороно.

Дээрэ дурсагдаһан хамаг асуудалнуудынь гансата бүтэшөө гэжэ һанаһанай хэрэггүй. Дутуу дундануудые бии юм даб даа. Тээд олоороо хүдэлһэн ольһотой гэлэнэшүү эндэхи партийна, комсомолой организацинуудай соёлой хүдэлмэриин эмхидхэгшэд бултанаа тэгэ һаналтайгаар хүдэлмэрээ ябуулагдаха хэһэн хүргэлһын бүтэсэ тад ондоо байна ха юм. Энэ ушарта заводой парткомой секретариин орлогшо Б-Ж. Ц. Баяртуев, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Н. Д. Чмелев, библиотекарь Г. И. Гольцер, Соёлой ордоной директор Т. Н. Пустовитенко, мүн бусадайшье эдэбхитэй ажал ябуулгые онсолон магтамаар.

Ц. ОБОРОВ,
манай корр.

КПСС-эй ЦК-гай Проектые зүбшэн хэлсэнэбди

БИДЭНЭРШЬЕ ҺАЙШААНАБДИ

Манай группын бүхы студентнэр «Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиие хубилган шэнэлэлгын гол шэглэлнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай проектые һонирхон уншаад, өөһэд хоорондоо зүбшэн хэлсэһэн байна. Бидэнэртэ — ерээдүйн багшанарта энэ проект илангаяа ехэ һонирхолтой, мүн туһатайшье. Хэдэхэн һара болоод лэ, ажабайдалайнгаа үргэн замда гаража, үхибүүдтэ бүхы зүрхэ сэдьхэлээ сэлин үгэхээ бэлдэжэ байһан хүнүүдтэ энэ проект соо уншаха, хараха, мүн хадуужа абаха юумэн яһала олон.

«Арадай багша — эдир залуу хүнэй оюун бодолые бүрилдүүлэн байгуулагша, эгээл [...] найдаһан обществын этигэмжэтэ хүн мүн», — гэжэ энэ проектын VI бүлэг соо хэлэгдэнэ. Бидэнэр һургуулида практика гаража байһанаа һаяхан бусаабди. Һургуулидал, һурагшадай урда гараад, хэшээл үнгэргэхэ үедөө зүб зам шэлээ гүбди гэжэ үшөө дахин бодомжолжо үзэхэ саг ерэнэ. «Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулиие хубилган шэнэлэлгын гол шэглэлнүүд» гансашье багшанарай, түрэлхидэй, институдай студентнэрэй анхарал татана бэшэ багшын мэргэжэл шэлэжэ ябаһан ахалагша классуудай һурагшадшье энэ проектые анхаралтайгаар уншана гээшэ.

КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан энэ проектые хамта һурадаг нүхэдэйнгөө зүгһөө халуунаар дэмжэн, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, үхибүүдые үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулан ажаллахые оролдохобди гэжэ найдуулһабди.

С. БАЗАРОВ,
БГПИ-гэй 5-дахи курсын студент.

УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

[...] болон 1984 оной түсэбүүд» гэһэн райпланай түрүүлэгшэ Г. И. Шималюдене гэгшын элидхэл шагнаа. Энэнь хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхада агитаторнуудта туһалха байна.

Мүнөө район дотор хаа хаанагүй һунгагшадай клубууд, агитпунктнууд шэмэглэн гоёогдожо, аша үрэтэйгөөр хүдэлнэ. Эндэ хэрэгтэй документнүүд бэлдэгдэжэ, элдэб нааданай зүйлнүүд табигдана, газетэ, журналнуудаар саг соогоо хангагдана. Тиихэдэ телевизорнүүд тодхогдоо.

Агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр һунгагшадтай уулзажа, элдэб олон асуудалаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, һонирхоһон асуудалнуудтань харюусана.

Жэшээлхэдэ, Нарһатада районой соёлой байшан соо һунгагшадай клуб нээгдэнхэй. Тэрэниие даагшаар районой библиотекын хүдэлмэрилэгшэ, коммунистка Евгения Бимбаевна Бандеева томилогдоо. Һунгагшадай клуб уран һайханаар шэмэглэгдэжэ, хэрэгтэй бүхы документнүүдынь бэлдэгдээ. Һунгагшадай список табигданхай. Агитаторнууд томилогдожо, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Һаяхан һунгагшад совет демократи тухай лекци шагнаба.

Тиихэдэ Үльдэргын, Романовкын, Гүндын һунгагшадай клубууд болон агитпунктнууд яһала һайнаар хүдэлнэ. Эндэхи партийна организацинууд болон үзэл сурталай эдэбхитэд һунгалтын урда тээхи ойлгууламжын хүдэлмэриие эдэбхижүүлхэ талаар хүсэл оролдолгоёо зорюулна.

Н. КУГАЕВСКИЙ,
КПСС-эй Яруунын райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ

«ҺАЙН ДАА!»

Бэшүүр һууринай түбтэ оршодог «Нива» гостиницын буфедтэ ороходотнай, урихан шарайтай, хүндэмүүшэ янзын эхэнэр таниие хододоо энеэбхилэн угтажа байха. Энэмнай ажалай ветеран М. И. Слепнева болоно. Матрена Ивановна гуша гаран жэлэй туршада худалдаа наймаанда хүдэлнэ.

Тэрэ Бэшүүрэй столовын буфедтэ 1952 онһоо ажаллахаар ороо һэн. Тэрэ гэһээр үнгэрһэн саг соо Матрена Ивановна Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр оло дахин шагнагдаа. Эндэ орожо, амтатай эдеэ хоол бариһан хүнүүдэй баяр хүргэжэ, «һайн даа» гэһэниинь энэ эхэнэртэ юунһээшье үнэтэйл. Аянда гү, али ажал хэрэгээрээ ябаһан хүнүүдэй орожо ерэхэдэнь, Матрена Ивановна урин дулаанаар угтан абадаг, һайн һайхан үгэнүүдые хэлэжэ үдэшэдэг заншалтай юм.

1979 ондо М. И. Слепнева «Ажалай ветеран» гэжэ медаляар шагнагдаа һэн. Һүүлээрнь наһанайнгаа амаралтада гараһан аад, удааншье болонгүй, дахинаа ажаллахые хүсөө һэн. Мүнөө Матрена Ивановна гостиницын буфедтэ хүдэлнэ.

Гостиницада бууһан айлшад буфедэй хүдэлмэрилэгшэдэ үнэн зүрхэнэй баяр, баясхалан хүргэдэг. Матрена Ивановна бүри үглөөгүүр эртэ халуун эдеэ хоол бэлдэнэ. Буфедтэ сагаан эдеэн, мяхан, кондитерскэ болон хилээмэнэй зүйлнүүд таһалдадаггүй.

Һанамжа, дурадхалнуудай дэбтэртэ иимэ мүрнүүдые уншанабди:

«Буфедэй хүдэлмэрилэгшэ бидэниие урин дулаанаар угтажа, амтатайгаар хооллуулдаг һэн. Хүндэмүүшэ энэ эхэнэртэ баярые хүргэнэбди» гэжэ Белоруссиин ССР-эй О. Мазан, Ф. Стельма хоёр бэшэнэ.

П. ТКАЧЕВ,
«Бичурский хлебороб» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Любовь Акимовна Хорват «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй «Элегант» гэжэ ательедэ арбадахи жэлээ хүдэлжэ байнхай. Энэ хугасаа соо малгай оёдог эрхим мастер болоһон юм. Мүнөө тэрэ байгша оной май һарын тоосоогоор ажаллана. Коммунист Л. А. Хорват һаяхан үнгэрһэн областной партийна конференцидэ хабаадалсаа.

Эрхим ажалайнгаа түлөө Любовь Акимовна Хорват КПСС-эй Октябрьска райкомой, нэгэдэлэйнгээ Хүндэлэлэй грамотануудаар оло дахин шагнагдаһан юм.

И. ТОКМАКОВАГАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

[...]НАМ-БОЛГАРИИН КОММЮНИКЕ

[...]Р-тэй, социа[...] [...]леаата бусад [...] дэлхэйн тү[...] эб найрам[...]нүүдтэй хам[...] [...]оциалис Рес[...]гариин Ара[...] ядерна дай[...] [...]суулан сара[...] [...]эг үрдилдэн [...]улхын ба ху[...] тэмсэлээ саа[...]жэлүүлхэ, ад[...] ба аюулгүй [...]онуудые на[...] юм. БКП-гэй бюрогой гэ[...] Министрнүү[...] [...]үрүүлэгшэ Г. [...]тэй НРБ-гэй [...]иин хани ёһо[...] [...]эрэгээр СРВ [...]ээр эндэ толилогдоһон хамтын коммюнике дотор энээн тухай хэлэгдэнэ.

США-гай ба НАТО-гай талаар союзнигүүдайнь ээрхэг түримхэй хараа шугам бэелүүлһэнэйнь эсэстэ уласхоорондын байдал улам түгшүүрилтэй болоо гээд документ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Европодо этигэл найдабари, аюулгүй байдал бэхижүүлхэ ба буу зэбсэг хурааха хэмжээнүүдэй талаар конференциин удха шанар коммюнике дотор онсолон заагдана. Хэрбээ хабаадагша бүхы гүрэнүүдэй өөһэдынгөө горитой хубитые оруулаа һаань, эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, түби дээрэхи шахардуу байдалые һуларуулха хэрэгтэ тус хуралдаан шухала нүхэсэл болохо магадгүй.

Империализмын хүсэнүүдэй дайсан харша политикые, Вьетнамай, Лаосой болон Кампучиин бэеэ даанхай байдалда ба газар дайдынь бүрин бүтэн байлгада гар хүрэхэ политикые СРВ ба НРБ эрид шууд буруушааба. Зүүн-Урда Азидахи байдалые гуримшуулхын тула гадаадын хамааралгые болюулха, Индохитадай оронуудай болон АСЕАН-ай хоорондо хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, эндэхи асуудалнуудые амгалан ёһоор шиидхэхэ хэрэгтэй. Вьетнамай, Лаосой болон Кампучиин хоорондохи нэгэдэл, жагсаал ба бата холбоон Зүүн-Урда Азидахи эб найрамдалай ба тогтууритай байдалай шухала нүхэсэл болоно.

ГДР-эй байгуулагдаһаар 35 жэлэй ойе угтуулан

БЕРЛИН. Германиин Демократическа Республикын байгуулагдаһаар 35 жэлэй ойе угтуулан, СЕПГ-гэй ЦК-гай, гүрэнэй Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй болон ГДР-эй Национальна фронтын Национальна Соведэй уряанууд эндэ толилогдобо.

1949 оной октябриин 7-до үнэхөөрөө демократическа ба эб найрамдалда дуратай түрүүшын немец гүрэнэй байгуулагдаһан ушар түүхэтэ ехэ удха шанартай үйлэ хэрэг болоно гэжэ документ дотор тэмдэглэгдэнэ. Гитлеровскэ фашизмые бута сохиһоной эсэстэ Европын арадуудай ажабайдалда болоһон үндэһэн хубилалтануудые тэрэ эли тодоор харуулһан, немец арадай түүхэдэ шэнэ шата нээһэн байгаа.

СССР-тэй, аха дүү бусад оронуудтай хамта ГДР эб найрамдалай замаар шууд дабшана, социализмын туйлалтануудые хамгаална. Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Прагадахи политическэ деклараци дотор, социалис оронуудай партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай хамтын мэдүүлгэ дотор найруулагдаһан эб найрамдалта дурадхалнууд болон үүсхэлнүүдые бэелүүлхын түлөө Германиин Демократическа Республика тэмсэнэ. Баруун Европодо дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхолгые дары түргэнөөр болюулхын түлөө ГДР тэмсэнэ гээд уряанууд дотор онсолон заагдана.

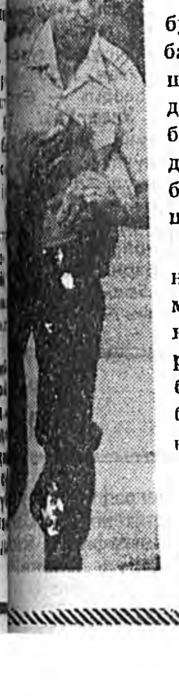

Шуһата захиргааниие эрид буруушааһан хүдэлөөндэ хабаадагшадые Пиночедэй фашис засаг хайра гамгүйгөөр дарана. Гэбэшье Сантьяго болон ороной бусад городуудта демократическа эрхэ байдалай түлөө тэмсэл нэгэшье үдэр таһалданагүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Чилиин нийслэл хотодо болоһон демонстрацида хабаадагшадан нэгэн харата засагай «харуулшанай» гарта ороод байна. Тэрэнэй саашанхи хуби заяан хэндэшье мэдэгдэнэгүй.

АП—ТАСС-ай телефото.

ЗҮБШЭЛЭЛГЫН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ЭХИЛБЭ

НЬЮ-ЙОРК. Дүтын Зүүн зүг тушаа уласхоорондын конференци зарлаха дурадхалай оруулагдаһантай дашарамдуулагдан, зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүд ООН-ой штаб байшан соо эхилбэ.

Ээлжээтэ сесси дээрээ ООН-ой Генеральна Ассамблей тогтоол баталан абаһан байгаа. Дүтын Зүүн зүгтэ амгалан тайбан байдал хонжогдохо ёһогүй, имагтал үнэн сэхэ, бата гуримшуулгын ашаар лэ эб найрамдал хангагдаха ёһотой гээд тэрээн дотор тэмдэглэгдэнэ. Хабаатай бүхы талын, тэрэ тоодо Палестиные сүлөөлхэ эмхиин адли тэгшэ эрхын үндэһэ һуури дээрэ конференци үнгэргэхэ шухала гэжэ Ассамблей тэмдэглээ. Энэ асуудалаар зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, үе үе болоод лэ элидхэлнүүдые Аюулгүйн Соведтэ табижа байха гүйлтатайгаар ООН-ой Генеральна секретарьта хандаба.

Энэ тогтоолтой тааралдуулан, Х. Перес де Куэльяр Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ бэшэг эльгээбэ. Конференцидэ хабаадахыень Аюулгүйн Соведэй гэшүүн 15 орониие, мүн араб-израилиин хёмороо зүришэлдөөндэ хабаадажа байһан бүхы гүрэнүүдые, тэрэ тоодо Палестиные сүлөөлхэ эмхиие уриха гэжэ тэрээн осогоо дурадхана.

Рейганэй захиргаанай засагаа гартаа абаһанай һүүлээр США болон Израиль арабуудай аша туһые тоонгүй, хайра гамгүйгөөр хашажа харшалжа байна гэжэ Сириһээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Д. Аль-Фатталь мэдүүлбэ.

Өөһэдөө өөһэдыгөө тодорхойлхо гэһэн Палестиныи араб арадай эрхэ хаһахые США-гай засаг захиргаан ехэ оролдолго гаргажа байна гэжэ ООП-һоо ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ З. Л. Терази хэлээ.

Имагтал уласхоорондын хүсэлэл оролдолгонууд Дүтын Зүүн зүгэй арадуудта бодото амгалан тайбан байдал асаржа шадаха байна гэжэ НДРЙ-гэй түлөөлэгшэ А. Аль-Ашталь тэмдэглэбэ.

Социалис ОРОНУУДААР

СОВЕТ МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ ТУҺАЛАМЖААР

ПРАГА. Чехословак эрдэмтэд болон хүдэлмэришэд үйлэдбэриие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха ба автомадаар хангаха үргэн ехэ программа совет мэргэжэлтэдэй туһаламжаар бэелүүлнэ. Экономико эршэдхэлгэдэ, арадай ажахын элдэб һалбаринуудта үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ аха дүү хоёр ороной эрдэм шэнжэлэлгын эмхинүүдэй хүсэлэл оролдолгонууд элсүүлэгдэнэ.

Автомат манипуляторнуудые зохёожо, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гээшэ харилсаа холбооной гол шэглэлнүүдэй нэгэниинь болоно. Совет талаб ба чехословак гурбан министерствэнүүдэй эмхи зургаанууд тус программые бэелүүлгэдэ хабаадана. Электротермическэ түхеэрэлгэнүүдые хангаха рободуудые инженернүүд болон эрдэмтэд зохёон бүтээнэ. Металл отолдог станогуудые, хэбтэ сохилгын болон шудхалгын машинануудые хангаха промышленна рободуудые байгуулгада ехэ анхарал хандуулагдадаг юм. 100 килограмм хүрэтэр ашаа тээхэ манипуляторнууд бүтээгдэнхэй. Рободой туһаламжаар бүхы хүдэлмэриинь дүүргэгдэхэ үйлэдбэриин бүхэли участогууд хожомоо байгуулагдаха юм.

Совет мэргэжэлтэдэй али бүхы туһаламжада түшэглэн, чехословак хүдэлмэришэд республикын промышленностиин техникэ һэльбэн шэнэдхэхэ гол асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэнэ. 1985 оной эсэс тээшэ Чехословакиин предприятинуудта 3 мянганһаа дээшэ манипулятор хүдэлдэг болохо юм. Рободууд болон автоматизациин бусад хэрэгсэлнүүдые арадай ажахыда нэбтэрүүлхэ талаар ЧССР-тэ баталан абтаһан программа ехэ туһа нэмэри болохо байна. Түрүүшын алхамууд хэгдээ. Жэшээлбэл, Прагадахи «ЧКД — Компрессорный» заводто компрессорнэ түхеэрэлгэнүүдэй турбинануудай мөөрнүүдые гагнаха робот амжалтатайгаар хүдэлнэ.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ҮЙЛЭДВЭРИИЕ ПРОМЫШЛЕННА ҮНДЭҺЭ ҺУУРИДА

БУДАПЕШТ. ВНР-тэ промышленна үндэһэ һуури дээрэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие эмхидхэлгэдэ ехэ амжалтанууд туйлагданхай. Тус тустаа хэдэн арбаад ажахынуудые нэгэдхэдэг үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд хадаа хүдөөдэ түрүү техникэ, мүнөөнэй агротехническэ онол аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлгын ашаг үрэтэй арга боломжонуудай нэгэниинь болоно.

ВНР-эй Хүдөө ажахын ба эдеэ хоолой промышленностиин министерствэһээ мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө республика дотор таряан ажалай үйлэдбэриин 20 гаран системэ тоологдоно. Тэдэнэр 2,9 миллион гектар талмай эзэлдэг. Түрүү ажахынуудта шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэгдэдэг, ургаса дээшэлүүлхэ ба гаргаша хороохо талаар дүршэл шудалагдадаг. Нэгэдэлнүүдтэ ородог бусад госхозууд болон кооперативуудта түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлгые эмхидхэдэг юм.

Хүдөө ажахын бусадшье һалбаринуудта үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Мүнөө үедэ саад тарижа ургуулха 27, харин мал ажал эрхилхэ 24 иимэ түхэлэй нэгэдэл бии байна.

СУДНАНУУД ЭЛЬГЭЭГДЭЖЭ ЭХИЛЭЭ

БЕРЛИН. Шверин округой Бойценбургын верфиин корабль бүтээгшэд шэнэ судмануудые Советскэ Союз эльгээжэ эхилээ. Советскэ Союзда эльгээгдэхээр хараалагдаһан «Леонид Соболев» гэжэ тааруу зохид пассажирска лайнер уһанда табигдаа. Тус тустаа 350-һаа дээшэ хүниие борт дээрээ абаха аргатай иимэ түхэлэй хэдэн арбаад теплоходууд Волго, Днепр болон СССР-эй бусад гол мүрэнүүдээр тамаржа байдаг. Экипажнууд болон пассажирнууд, мүн тэрэшэлэн судна бүтээдэг мэргэжэлтэд тэдэниие үндэрөөр сэгнэдэг юм.

Мүнөө жэлдэ верфиин 2 мянганһаа дээшэ хүнтэй коллектив дүрбэн судна совет захилшадта эльгээхые хараална. Энээнэй урда жэл бүри гурбан судна бариг дадаг байһан юм. Үйлэдбэриин шэнэ техникэ нэбтэрүүлһэниинь ехэ туһа нэмэри болоо. Эндэхи верфьдэ бүтээсэ ехэтэйгээр портальна шэнэ түхеэрэлгэ һаянай хүдэлжэ эхилээ.

БАРИЛГАНУУДЫЕ ЦЕМЕНТЭЭР ХАНГАНА

ХАНОЙ. СРВ дотороо тон томо Бимшондохи цементын заводой хүдэлмэришэд урма зоригтойгоор хүдэлнэ. Советскэ Союз заводой барилгада техникын талаар туһалжа үргэлжэлһөөр. Нёдондо жэлэй түсэбые заводой ажалшад болзорһоонь урид дүүргээ юм.

Бүхыдөө 1983 ондо һалбариин предприятинууд республикын барилгануудта 800 мянга шахуу тонно цемент эльгээһэн байгаа. Энэнь гүрэнэй даабариһаа 106 процентээр ехэ болоно. Ухаалан зохёолгын 2,5 мянга шахуу дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэниинь амжалта туйлахадань туһа нэмэри болоо юм.

(ТАСС).

Литвагай ССР-эй арадай артист, Вильнюсэй консерваториин профессор Эугениюс Паулаускас мэдээжэ пианистка Аушра Банайтите гэгшэд республикымнай ниислэл хотодо айлшаар ерэжэ, һонирхолтой программаараа хүгжэмдэ дуратайшуулые баясуулба. П. И Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо суута скрипачай наадахые хүн зон хараа. Гурбан үдэшын туршада концертнүүдынь болоһон байха юм.

ШЭДИТЭ ХҮГЖЭМ ЗЭДЭЛБЭ

...һаглагар һайхан модоной хүжэ ногоон оройе һэтэ харбаһан наранай гансахан элшые ѳалихан зогсожо адаглаа һэн гүт? Үнгын будагуудаар туяаран наадажа байхыень? Эрьеынгээ үндэр хулһые үлэ мэдэгхэнээр найгалзуулан урдажа байһан шугын горхоной дэргэдэ хүрэжэ ерээд, шэмээгүй байдалыень үргөөжэрхихэһөө зүрхэсэн, амяа таташоод байдагаашье һанана ёһотойт. Тойроод хон-жэн байтараа, хаанаһаашьеб гэнтэ, номин сэнхир тэнгэриин хаяаһаа гү, эжэлэнгүй хулгэһэн сэдьхэлэйшни оёорһоо гү—шэдитэ хүгжэмэй зэдэлхэнь элихэнээр дуулдаздхиха... Энэ хүгжэмые юунэйшье, ямарханшье инструментын абяантай сасуулжа ядахаш. Байн байтараа, гэнтэ скрипкэ һанаандашни ороод-хихо. Мүн даа, скрипкэ! Ирагуу һайхан абяаень юунтэйшье жэшэмээр бэшэ скрипкэ... Хүсэтэ һайхан хүгжэмөөрөө хүнэй сэдьхэлые оёороорнь урбуулха хабатай скрипкэ... Шэдитэ энэ инструментын хилгааһан сагаан хубшэргэйе арбан хургаараа мэдэржэ, һүр бадаруулма хүгжэм зэдэлгүүлдэг хүнүүдтэ үнэн сэдьхэлһээ атаархамаар лэ даа.

...Эугениюс Паулаускас зохёохы ажалайнгаа намтарые Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һүүлээрхи хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ эхилһэн юм. Вильнюсэй консерваториин эрхим студентнэрэй нэгэн ябаһан Эугениюсые Москвагай суута хүгжэмшэн, профессор Яков Таргонский анхаран обёоржо, өөрынгөө шэби болгон абаһан байгаа. 1946 онһоо эхилжэ, гурбан жэлэй туршада Э. Паулаускас мэдээжэ хүгжэмшэнэй класста һуража гараа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо бэлигтэй хүгжэмшэн түрэл консерваторидоо хүдэлжэ захалаа һэн. Сусашагүй бэдэрэлгэнүүдээр халиһан хэдэн жэлэй үнгэрөөдхихэдэ, гүйсэдхэхы шадабаряараа онсо шалгарһан скрипач Литвагай суута квартедэй примари гэхэ гү, али нэгэдэхи скрипкэ дээрэ наададаг хүн болоод байһан юм.

Бүхэдэлхэйн хүгжэмтэ классикаһаа эгээл орёо зохёолнуудые шэлэжэ, репертуартаа оруулдаг тэдэнээ онсо маягтайгаар, шадабари түгэсөөр гүйсэдхэдэг хүгжэмшэ уданшьегүй имагтал Литвадаа бэшэ, харин оронойнгоо хизаар бүхэндэ шахуу мэдээжэ болоодхёо. Хилын саагуурхи гастрольдо Э. Паулаускас бүхыдөө 25 дахин гаража ерээ. Тиихэ зуураа хэдэн арбаад гүрэнэй эрилтэ ехэтэй шүүмжэлэгшэдэй үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

1970 ондо Эугениюс Паулаускасда Литвагай консерваториин профессорэй нэрэ зэргэ олгогдоо һэн. Габьяа ехэтэ хүгжэмшэн тус һургуулида олон жэлэй туршада багшалхадаа, залуу бэлигтэниие хүмүүжүүлхэ талаар үндэр амжалтануудые түйлаһан байгаа бшуу.

Мүнөө Эугениюс Паулаускас түрэл хотоһоонь аяар холо оршодог Сибириин хотонуудаар аяншалхаар зорижо, эгээл түрүүн Улаан-Үдэдэмнай хүрэжэ ерэбэ гээшэ. Вольфганг Амадей Моцартын, Балис Дворюнасай, Цезарь Франкын хүгжэмтэ зохёолнууд эдэ үдэшэнүүдтэ гүйсэдхэгдөө. Хүгжэмшэдэй гүйсэдхэхы шадабарида сугларагшад үнэн сэдьхэлһээ бахархан һуугаа һэн. Энэшье гайхалгүй. Дүршэл ехэтэй пианистка Аушра Банайтите гэгшэтэй Паулаускас олон жэлэй туршада сугтаа хүдэлжэ, али алинайнгаа гүйсэдхэхы маягые гүнзэгыгөөр мэдэхэ болонхой байна бшуу. Бүхыдөө дүрбэн хүгжэмтэ зохёолһоо бүридэһэн программаяа айлшаднай шадабари түгэсөөр гүйсэдхэжэ, шагнагшадай үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Улаан-Үдэдэ концертнүүдээ үгэжэ дүүргэһэнэйнгээ удаа эдэмнай Алтайгаар аяншалжа, шэдитэ һайхан хүгжэмөөрөө Барнаул хотынхидые баясуулха юм.

Б. ДОРЖИЕВА.

Уласхоорон
ШЭНЖЭ

ХҮН ТҮРЭЛТЭНЭЙ АША Т

Эб найрамдал хүн түрэлтэндэ эгээл үнэтэй юумэн. Энэ дэлхэйн бүхы арадуудай хүсэл эрмэлзэлдэ сүм харюусажа байһан Советскэ Союзай эб найрамдалта гадаадын политика ядерна дайнай аюулые зайсуулгада зорюулагдаһан тодорхой дурадхалнуудаар нэбтэрэнхэй гээшэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой Франциин дайнда эсэргүү «Зуунай уряануудта» үгэһэн харюунууд тушаа хилын саадахи хэблэлдэ, ниитын ба политическэ элитэ ажал ябуулагшадай хэлэһэн үгэ дотор тиимэ һанамжа онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Холбоото Штадуудаи гэмээр, нэн түрүүн Баруун Европодо түрүүшын сохилтодо хэрэглэгдэхэ американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхолгоор уласхоорондын байдалай эрид шахардуу шанга болоһон ушарһаа иимэ һанаа зоборито байдал тохёолдоо гэжэ Франциин дайнда эсэргүү хүдэлөөнэй бэшэг соо хэлэгдэнэ. Ю. В. Андроповой үгэһэн харюу дотор заагдаһанай ёһоор, ядерна дайнай аюулые зайсуулга хадаа совет хүнүүдэй мүнөөдэрэй гол зорилго болоно. Гэбэшье, мүнөө тохёолдоод байһан эрхэ байдалые заһаргадахагүй гэжэ хэлэхын аргагүй. Дунда зэргын дайнда буудагдаха американ ракетэнүүдые Европодо тараан тодхолгын эхилхэһээ урда тээхи байдалда тэхэрихые НАТО-гай оронуудай талын хэрбээ хүсөө гээшэ һаа, СССР тэрэ хүсэлые бэелүүлхээр бэлэн.

— Совет хүтэлбэрилэгшын үгэһэн харюу бүхы хүн түрэлтэнэй һанаае ехээр зобоожо байһан асуудалнууд тушаа СССР-эй хараа бодолнууд тухай тодорхой һайн тайлбари үгэнэ, — гэжэ СССР-тэ ерэһэн «Зуунай уряануудай» делегациие толгойлһон Франциин ниитын ба профсоюзай элитэ ажал ябуулагша Ж. С

«Баруун оронуудта,

шье, ядерна буу з

зорилготойгоор адли

лай үндэһэ һуури д

арга замда тэхэрихы

арга боломжо алдагд

сква һанамжална», —

Франциско кроникл»

дэглэнэ.

Уласхоорондын ша

лые һулааруулхын ту

да дуратай» байһан

мэдүүлгэнүүдые хэхэ

хой хэрэгүүдые бодо

тэй. Вашингтондо һүү

хай хооһон мэдүүлгэ

болонхой. Эдэ хооһо

байдал хубилха бэшэ

дээрэ милитаризмын

политикаһаа арсажа,

саа холбоон тээшэ а

бигдана гээшэ.

Шэнэ жэлэй түрүүш

ветскэ Союз ба соц

уласхоорондын байда

шэ шэглүүлэгдэһэн а

һанаа үшөө дахин

зэбсэгүүдһээ Европые

далаар Варшавска До

нуудай НАТО-гай оро

хал хадаа дүрсагдаг

нэгэ жэшээ болоно.

дото дээрэнь бэелүүл

аюултай химическэ з

сүлөөлхэ. дайнай аю

бэедээ этигэл найдаб

жүүлэгдэхэ байгаа. Э

руун Европодо химич

сые улам ехэдхэхээр

байһан энэ үедэ айхэ

БЭЕ БЭЕДЭЭ ЭТИГЭН НА

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын хэлэһэн үгые Европодо бэе бэедээ этигэл найдабаритай байлга ба аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, буу зэбсэгүүдые хураан абалга түйлаха хэмжээнүүдэй талаар Стокгольмдо боложо байһан конференциин гол үйлэ хэрэгүүдэй нэгэн гэжэ хилын саадахи хэблэл тэмдэглэнэ. Тиихэ зуураа Советскэ Союз эб найрамдалда, буу зэбсэгүүдые ехээр гаргалгые хизаарлалгада хэлбэришэгүй хүсэл эрмэлзэлтэй байһанаа, арадуудай аша туһын хэрэгүүдтэ харюусама шухала асуудалаар конференци дээрэ үгэеэ ойлгосохын түлөө оролдожо байһанаа үшөө дахин харуулна гэжэ тэмдэглэгдэнэ. А. А. Громыко бэе бэедээ этигэл найдабаритай байлгые ба аюулгүй байдалые бэхижүүлхэдэ, ядерна дайнай аюулые зайсуулгада зорюулагдаһан тон шухала хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулба гэжэ хилын саадахи олохон шэнжэлэгшэд заана.

Нёдондо жэлдэ Мадридта үнгэргэгдэһэн уулзалга дээрэ энэ конференциие зарлаха тухай шиидхэбэри абтаһан гээшэ. Стокгольмдо зарлагдаһан конференци хадаа Европодохи аюулгүй байдал ба харилсаа холбооной талаар эхилэгдэһэн зүблөөнэй үргэлжэлэл болоно. Дэлхэйн, нэн түрүүн Европын олониитэ хүн зон тус зүблөөнэй хүдэлмэриин хойноһо

тайгаар ажаглан хара

гэхэдэ, Америкын зах

хоорондын байдал д

дуу шанга болоһоо

Советскэ Союз,

нууд конференциин з

хэнэ ба мүн тэндэ ү

бэе бэедээ этигэл на

гүй байдалые бэхижү

най аюулые зайсуу

бүтэмжэтэй һайн дү

һан гээшэ. Тодорхой

зэбсэгые түрүүлэн хэ

га абаха гэһэн уряа

лэхэгүй ба эб найра

дые дэмжэхэ тухай,

дые хорооха ба хүн

ха зэбсэгүүдһээ Евр

Европын элдэб рай

зэбсэггүй зононууды

хэлсээнүүдые баталх

бигдаһан.

Тиихэдэ США ба Н

оронууд конференци

руун Европодо амер

кетэнүүдые тараан

шингтон Женевэдэхи

дуулаа. Рейганэй зах

хэй гадаадын полити

хани нүхэсэлэй эб на

хэлнүүдые буруушаа

ДЭЭРМЭДЭЛГЫН ПОЛИТИКАДА ЭС

Латиин Америкэдэхи экономическа түйлай ехэ кризисэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, США ба хүгжэлтэ ехэтэй капиталис бусад оронуудай, тэдэнэй хиналта доро байдаг уласхоорондын фонднуудай, транснациональна монополи ба хубиин банкнуудай дээрмэдэн мүлжэхэ политика болоно. Январиин 7-һоо 14 хүрэтэр Эквадорой ниислэл Кито хотодо үнгэргэгдэһэн Латиин Америкын гүрэнүүдэй экономическа конференцидэ хабаадагшадай олонхинь тиимэ тобшолол хэһэн байна. Баруун оронууд тэдэнһээ хямда сэнгээр түүхэй эдүүдыень худалдан абаад, хуушарһан түхеэрэлгэнүүдээ үнэтэй сэнгээр худалдана, үгэһэн урьһаламжынгаа түлөө процентнэ ехэ түлөөһэ абана. Социально-экономическа онсо шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хэрэглэгдэхэ мүнгэ зөөри һамшаадаг буу зэбсэг ехээр гаргалга Латиин Америкэдэ тохёолдоһон экономическа кризисые улам гүнзэгырүүлэн доройтуулна гэжэ конференцидэ хабаадагшадай олонхинь зааһан байна.

Үзэгдөөгүй ехэ хэмжээндэ хүрэһэн (350 миллиард долларһоо холо халиһан) үри зээлинь Латиин Америкын оронуудай гол бэрхэшээл болонхой. Энэ үри шэринь саг үргэлжэ ургажал байна. «Латиин Америкын экономическа системэ» гэжэ организациин генеральна секретарь С. Алегрет гэгшын конференци дээрэ тодо мэргэнээр хэлэһэнэй ёһоор «үри зээлинь Латиин Америкые гүнзэгы мухардалгада оруулаа, тэндэһээ гараха арга зам огто харагданагүй». Латиин Америкын оронууд урьһаламжа абаһанайнгаа түлөө үнгэрһэн жэлдэ гансахан процентнэ түлөөһэндэ 30 миллиардһаа дээшэ доллар гаргашалһан байна гэжэ Эквадорой президент Освальдо Уртадо хэлээ. Тиигэжэ тэдэнэй экспортһоо ороһон олзо доходой 40 шахуу процентнь үри зээлиеэ түлэлгэдэнь гаргашалагдаһан байха юм.

1983 ондо Латиин

үнэ сэнгэй уналга 13

хай. Эдеэ хоолой,

бараанай сэн, комм

түлөөһэн 12 һарын

гээр 68 процентээр

бэрхэшээлнүүдһээ га

бодото салин хүлһэн

дунда зэргын пред

хооһорно, хүдэлмэр

улам олошорно.

Конференциин ком

кумент — Китогой де

талан абаа. Латиин

оронууд арсалдаата

галан ёһоор шиидх

уласхоорондын хари

рэглэхэ гү, али т

ябадалые эрид шу

тэрэ деклараци дот

ференцидэ хабаадаг

дада эсэргүү ээрх

шангаар буруушаан

мическа ба социальн

бэшэ байдалай хой

Америкын бэрхэшэ

амгалан ёһоор шиид

хые уряалаа. Имагта

ниитын аюулгүй

колониализмын үлэг

һан хойно, гүрэн б

бүтэн бүрин байл

байдалые хүндэлэл

дотоодын хэрэгүүдтэ

финансс во-экономич

шиидхэхэ ба алишье

тай харилсаа хэнгэ

тэрэ документ дото

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЫН ТОБШО ҺОНИН

Буряадай мэдээжэ хүнгэн атлет, командна тоосоондо урилдаагаар дэлхэйн хоёр дахин чемпионка, уласхоорондын классай спортын мастер Татьяна Позднякова 3 мянган болон 10 мянган метрэй урилдаануудта дэлхэйн эрхим арбан эхэнэрэй тоодо оробо. 3 мянган метртэ тэрэ юһэдэхи һуурида гараһан, харин 10 мянган метрэй урилдаанда 3 минута 48,94 секунда са... руулжа, дэлхэй дээрэ дүрбэдэхи һуури эзэлһэн байха юм. Нёдондо жэл Одессэдэ үнгэргэгдэһэн СССР-эй чемпионадта тэрэ иимэ саг харуулжа, бронзо медаляар шагнагдаа һэн.

СССР-эй болон ГДР-эй суглуулагдамал командануудай хоорондо хүнгэн атлетикын олон зүйлөөр нүхэд ёһоной мүрысөөндэ бэлдэжэ, манай нютагай басаган — уласхоорондын классай спортын мастер Надежда Виноградова «Трудовые резервы» бүлгэмэй хүнгэн атлетикын манеж соо үнгэргэгдэһэн Москвагай түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ 100 метртэ урилдахадаа, 11,7 секунда саг харуулжа, илалта түйлаба. Энэнь 1981 ондо тэрэнэй тогтооһон республиканска амжалтаһаа оройдоол 0,1 секундаар гартана.

Удаань ороной олон зүйлөөр мүрысэгшэдэй дундаһаа шэлэн абалгын бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадахадаа, 1983 оной Европын Кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөндэ мүнгэн медаляар шагнагдаһан Н. Виноградова 6 метр 35 сантиметр утые харайжа, түрүү һуури эзэлбэ.

«Трудовые резервы» бүлгэмэй Буряадай областной соведэй урилдаашад Кисловодскдо болоһон бүлгэмэйнгөө бүхэроссин чемпионадта хабаадахадаа, 15 область, хизаар болон автономито республикын командануудые ахижа гараһан байна.

СССР-эй залуушуулай суглуулагдамал командада кандидат, Улаан-Үдын хоёрдохи техническэ училищиин һурагша, спортын мастерта кандидат Татьяна Гуринова басагадай дундаһаа 3 мянган метрэй зайда илалта түйлаба. Эдиршүүлэй дунда 5 мянган метрэй урилдаанда манай спортын мастер Юрий Федоров түрүү һуури эзэлээ.

Холын зайда урилдалгаар ороной суглуулагдамал командада кандидадаар оруулагдаһан спортын мастер Геннадий Темников 10 километртэ бронзо медаляар шагнагдаба.

Январиин 20 гаранаар Душанбе хотодо үнгэргэгдэхэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөндэ хабаадахын түлэ Россиин соведэй суглуулагдамал команда Кисловодск хотодохи тус бүлгэмэй Түбэй олимпийскэ спортивна баазада һорилго бэлэдхэл хэжэ байна. Татьяна Гуринова, хэлхээ холбооной электротехникумэй һурагша Андрей Ларионов Россиин соведэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ ороно.

Залуушуулай дунда хүнгэн атлетикээр «Трудовые резервы» бүлгэмэй Россиин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн элдэ үдэрнүүдтэ Орджоникидзе хотын хүнгэн атлетикын манеж соо болобо. Россиин Федерациин 15 область, хизаар болон автономито республикын 200 шахуу атлет хабаадаһан байгаа.

Буряадай команда 6-дахи һуури эзэлбэ. Хубиин тоосоогоор Татьяна Виноградова 12,68 метртэ ядро түлхижэ, илалта түйлаһан байха юм. Зүүн Сибириин технологическа институдай студентка Татьяна Фетисова зургаан зүйлөөр мүрысэгшэдэй дундаһаа дүрбэдэхи, харин Эдуард Сластин 60 метрэй урилдаанда табадахи һуурида гараба.

Хүнгэн атлетикын урилдаагаар «Трудовые резервы» бүлгэмэй Түбэй соведэй мүрысөөн үнгэргэгдэхэ юм. Буряадай олимпиадада бэлэдхэлэй түбэй хүмүүжэмэлнүүд — спортын мастернууд Е. Ситникова, Г. Темников, Ю. Федоров, спортын мастерта кандидат В. Шевляков гэгшэд тус бүлгэмэй Россиин соведэй суглуулагдамал командын бүридэлдэ орохо байна.

Б. МИРОМАНОВ,
РСФСР-эй габьяата тренер.

Байгуулагдаһан сагһаа хойшо Улаан-Үдын түмэр замай техникум 11 мянган мэргэжэлтэдые бэлдэжэ гаргаа. Техникумдэ сэрэгэй-патриотическа болон спортивна хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулагдадаг, республикын мүрысөөнүүдтэ ходо эрхимлэдэг байна.

Мүнөө техникумдэ үбэлэй шалгалтын сесси эхилэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрхим һурагшад В. Истомина, А. Минеев ээлжээтэ шалгалтадаа бэлдэжэ байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

СПОРТ · спорт · СПОРТ

РСФСР-эй һурагшадай 17-дохи спартакиадын тоосоогоор самбо барилдаагаар Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөн Приморьиин хизаарай Большой камень хотодо үнгэргэгдэбэ. Манай зонын 8 хизаар, область болон автономито республикын 130 гаран эдир самбист энэ мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Приморьиин хизаарай самбистнууд түрүү һуури эзэлбэ. Камчатска областиин түлөөлэгшэд хоёрдохи шанда хүртөө. Амарай областиин команда гурбадахи һуурида гараһан байха юм. Манай республикын эдир спортсменүүд бүхы арга хабаяа харуулжа шадангүй, зургаадахи һуурида түригдэшоо.

ЛВРЗ-гэй спортклубай ахалагша тренер Владимир Ножиковой һурган хүмүүжүүлдэг Александр Доржиев эдэбхитэй һайнаар барилдажа, 44 килограммай шэгнүүртэн сооһоо онсо шалгаржа, зонын чемпион болобо.

Улаан-Үдын 14-дэхи һургуулиин 10-дахи классай һурагша Түмэн Санжиев, 41-дэхи һургуулиин 10-дахи класста һурадаг Алексей Изотов гэгшэд мүнгэн медальнуудаар шагнагдаа. Тиигэжэ тэдэнэр РСФСР-эй һурагшадай 17-дохи спартакиадын мартын 25—29-дэ Горьковско областиин Кстово хотодо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ.

ҺУРАГШАДАЙ СПАРТАКИАДА

• • •

Һурагшадай дунда дзюдо барилдаагаар зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Владивосток хотодо болобо. Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй спортклубта һорилго бэлэдхэл хэдэг 29-дэхи дунда һургуулиин арбадахи классай һурагша Александр Глазунов 75 килограммай шэгнүүртэнэй дундаһаа гурбадахи һуурида гараһан байна.

• • •

Һурагшадай дунда бүмбэгэтэй хоккейгээр республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болобо. Загарайн районой һурагшад командаараа илаа. Железнодорожно болон Захааминай районуудай түлөөлэгшэд эдир хоккеистнүүд удаадахи шангуудта хүртэбэ.

• • •

Конькигаар урилдалгаар Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо, Улаан-Үдын Железнодорожно районой суглуулагдамал команда онсо шалгараа. 14-дэхи, 40-дэхи, 41-дэхи һургуулинуудай хүбүүд, басагад районойнгоо амжалтада хубитаяа оруулһан байха юм. Советскэ районой түлөөлэгшэд мүнгэн медальнуудаар шагнагдаба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ХЭДЭХЭН ҮГӨӨР

Шэнэ жэлэй түрүүшын һарада республикымнай соёлой ажабайдал хадуугдамаар үйлэ хэрэгүүдээр баян байба. Филармониин артистнуудай бүлэгүүд республикынгаа нютагуудаар аяншалжа, хүдөө ажахын хүдэлмэришэдые концерт наададаар хангана. Тиихэдэ хэдэн дуушад гастрольдо ерэхэнь. Энээн тухай тодорхойгоор хэлэбэл, иимэ байна.

Москвагай гүрэнэй филармониин дуушан Людмила Белобратина январиин хуушаар ерэхэнь. Тэрэнэй программада М. Мусоргскиин, М. Глинкын хүгжэмтэ зохёолнууд оролсохо юм.

Москонцертын артистка Ирина Юдина январиин 20-һоо 23 хүрэтэр Улаан-Үдэ хотодо айлшалха. Тэрэ Л. Бетховеной, С. Прокофьевой, Ф. Листын бүтээлнүүдые рояль дээрэ гүйсэдхэхэ.

Венгриин Арадай Республикаһаа эстрадна «Моторокк» гэжэ бүлэг хоёр үдэрэй туршада концертнэ зал соо бэлиг шадабаряа харуулхань.

Цыгануудай «Амэ-Рома» гэжэ ансамбль Улаан-Үдэ хотодо хэдэн концерт харуулаад, Сэлэнгын район гаранхай. Удаань Загарайн, Улаан-Үдын районуудай һуурин тосхонуудаар ябажа, дуу хатараар элбэг программаяа хүгжэмдэ дуратайшуулай анхаралда дурадхаха юм.

Буряадай гүрэнэй филармониин лекторнууд Л. Тенякова, В. Богомазов, Г. Мельников, С. Ванжилов гэгшэд Сэлэнгын район ошонхой. Тэдэнэр «Эхэ оронդоо дурлал» гэһэн хөөрэлдөө эмхидхэнэ. Удаадахи бүлэгтэ ороһон Н. Ринчинова, М. Арсаланов, Н. Климович, В. Могильницкий, К. Максименко, Ю. Конков гэгшэд Кабанскын районой һүһаалиин фермэнүүдээр, гүүртэнүүдээр ябажа, «Тэмсэлэй ба эсэргүүсэлгын дуунууд» гэһэн лекци уншана.

Хүүгэдые хангадаг бүлэг артистнар үсэгэлдэр Хойто-Байгалай район мордобо. Замбуулин соо болоһон ушарта ябадалнууд тухай домоглоһон И. Токмаковагай «Холын түбиин нюуса» гэһэн шэнэ зүжэгөө тэдэнэр БАМ-ай барилгашадай хүүгэдтэ харуулха юм.

Дуу болон хатарай «Байгал» ансамблиин коллектив Усть-Ордын буряадай автономито округ үглөөдэр зорижо гарахань. Олондо мэдээжэ энэ ансамблиинхидай гастрольнууд хахад һарын туршада үргэлжэлхөөр хараалагданхай.

Аха дүү Владимир болон Геннадий Савельевүүдэй хүтэлбэрилдэг бүлэг Красноярска хизаараар гастрольдо ябана. Энэ бүлэг республикынгаа харагшадта «Дуун болон хүгжэмэй орондо» гэһэн программаараа мэдээжэ болоһон юм.

М. КУЛАГИНА,
Буряадай гүрэнэй филармониин концертнэ таһагые даагша.

УРДУУР ГАРАЛСАБА

«Сибириин найдал» гэһэн шатарай фестиваль Кемерово хотодо үнгэргэгдэбэ. Уураал шадарай болон Сибириин 13 хотоһоо 26 команда фестивальда хабаадаһан байна.

Республикын «Спартак» бүлгэмэй эдир шатаршадай команда долоодохи һуурида гараа. Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Казаниин, Красноярскын, Кемеровэй, Омскын командаһууд шангай һууринуудые эзэлһэн байна.

Улаан-Үдын 14-дэхи дунда һургуулиин 4-дэхи классай һурагша Вадик Хогоев Настя Агафонова хоёр яһала урагшатайгаар наадаа. Вадик долоон нааданда зургаан очкотой болож, хубиин тоосоогоор хоёрдохи һуури эзэлээ. Тиихэдэ Настя долоонһоо табан очко абажа, командынгаа басагадай дунда эрхим дүн харуулжа шадаа.

Л. ГАРМАЕВА.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» январиин 21-дэ үнгэргэгдэһэн 3-дахи тираж.

«49-һөө 6-ень тааха». 11 — волейбол, 19 — санаар урилдалга, 21 — тамаралга, 28 — мэргэн буудалга, 29 — стендовэ буудалга, 46 — теннис.

«36-һаа 5-ень тааха». 3 — бобслей, 7 — классическа барилдаан, 14 — академическэ һэлюурдэлтэ, 24 — гарай бүмбэгэ, 33 — футбол.

(ТАСС).

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Спортлотонуудай январиин 14-дэ үнгэргэгдэһэн 2-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 607.230 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (11 карточка) таагшад—4.183 түхэриг, дүрбэн номер (600 карточка) тааһан хүнүүд—91 түхэриг, гурбан номер (13593 карточка) таагшад—6 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 4.095693 билет ороо. Табан номер (40 карточка) таагшад—6.170 түхэриг, дүрбэн номер (3294 карточка) тааһан хүнүүд—130 түхэриг, гурбан номер (92283 карточка) таагшад 6 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 2-дохи тиражай шүүбэринүүд январиин 25-һаа февралиин 25 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Продукциин өөрын үнэ сэн» — түрүү бэшэг. Гусиноозерско ГРЭС-эй барилга дээрэ» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Поезднууд тоннель соогуур ябана» — А. Куклинай фоторепортаж. «Ажал хэрэгүүд урагшатай» — А. Климовэй статья. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Түйлалтануyд баярлуулна» — А. Елшинэй статья. «Батманһаа — үйлэдбэридэ» — П. Бурмакинай фоторепортаж. Элүүр энхын экономическа аша үрэ» — М. Болдугуевай, Ю. Мункоевой статья «Түйлаһанаа алдахань бэрхэ» — А. Абашеевэй статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Ажал — хүмүүжүүлэгшэ» — М. Чебунинагай, А. Жаркойн, Б. Тушиновагай статьянууд. Хилын саана. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Булад замай кадрнууд» — П. Бурмакинай фоторепортаж. «Түнгалаг эхин» — А. Бусоевой рассказ. Нютаг нютагай һонин. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд. ТАСС-ай фото-мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — Баримтата фильмүүд. 10.40 — М. Горький. «Достигаев и другие» — фильм-зүжэг. 13.00 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «По Сибири и Дальнему Востоку» — баримтата фильмүүд. 16.20 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 16.55 — «Концертын залда — һурагшад». 17.45 — «Газар дээрэ. Огторгойдо. далай дээрэ».

Улаан-Үдэ. 18.15 — Буряад хэлэнэй хэшээл. 18.45 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 18.55 — «Саян». Хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга. 19.25 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Һунгалтые угтуулан». 20.15 — «Блокада». А. Чаковскиин адли нэрэтэй романаар уран һайханай фильм. (Нэгэдэхи фильм). «Лужский рубеж». 22.00 — «Время». 22.35 — «Һургуулиие хубилган шэнэдхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсэнэбди». 23.05 — Балетэй артистнуудай концерт. 23.50 — «Путешествие по Москве. К Лужникам через Девичье поле» — баримтата фильм. 00.10 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Телефильм. 9.35 — 10.45 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 2-дохи класс. 9.55 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.15 — Француз хэлэн. 11.05 — ПТУ-гай һурагшадта. «Гоё һайханиие ойлгодог байхаар хүмүүжүүлгэ». 11.35 — 12.40 — Физикэ. 8-дахи класс. 12.05 — «Шатарай һургуули». 13.10 — Түүхэ, 5-дахи класс. 13.35 — Юрэнхы биологи. 10-дахи класс. 14.05 — Зоологи. 7-дохи класс 14.30 — «Француз хэлэн». 15.00 — Географи. 7-дохи класс. 15.30 — М. В. Ломоносовой ажабайдал ба зохёохы

Шэнэ һо

Москва

хэндэнь—

нэ техни

далнууд

фильм.

звездые

Улаан-Ү

тиин ш

лүүлэнь

нууд. 20

һурагшад

Москва

нойрсог

Баримтата

«Время».

чи» —

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам редактора — 2-62-62 отв. секретарь — 2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23 промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-63-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63 информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61 выпускающие — 2-35-95 отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография ственного комитета Бурятской делам издательств, полиграфи чой торговли г. Улан-Удэ, ул. Н-00316. Заказ № 20. Инде